122
Oktober 2018

DISKULOGEN

Släktforskardagarna • Gustav Vasas ättlingar • Emigrantforska • Långt sökande efter mormors mor • Sverige under 1800-talet • I flyttarnas fotspår • Charting Companion • Släktforska i Finland • Emigrationens orsaker • Släktforska i Tyskland • En mångsidig präst • Sveriges befolkning

DIS
Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

Ledaren 3
Kort & Gott 4
Släktforskardagarna 5
Konferens och riksstämma 7
Invigning och mässa 8
Sverige under 1800-talet 10
Emigrationens orsaker 11
Emigrantforska 12
Närhet och avstånd 13
I flyttarnas fotspår 14
Banketten 16
Släktforska i Finland 17
Tyska anor 18
Sveriges befolkning 20
Macspalten 21
DNA-krönika 23
Gustav Vasas ättlingar 26
Charting Companion 29
En mångsidig präst 31
Långt sökande efter en mor 34
Disgen och faddrar 38
Avlidna Dis-medlemmar 38
Funktionärer 40
Regionföreningarna 42

Foto: Anna Linder

Respektera upphovsrätten. Eftertryck av bild och text endast efter redaktionens eller upphovsmakarens godkännande.

OMSLAGSBILDEN: Hans Bjernevik

Ledaren

EFTER EN ovanligt varm sommar får vi konstatera att det inte hänt något dramatiskt för släktforskningen under den senaste tiden. Inga kioskvältare siktades under Släktforskardagarna. Dis hade en välbesökt monter och nytt för i år var att de närmsta regionföreningarna hade bord där de kunde visa upp sig. Det var lyckat!

Vi visade också Dispos vid ett bord. Det gör vi inte så ofta, och det är lite synd för det är nog en av föreningens mest underskattade resurser. Dispos lanserades 2006 och i Diskulogen 72, samma år, skriver Sture Bjelkåker i ledaren "Jag tror att Dispos kan bli en ny "success story" för Dis". Riktigt så blev det inte – alls inget misslyckande, men det skulle behövas mer utvecklingsarbete för att bli ett tydligare och mer lättanvänt verktyg.

Till Disgen 2018 kommer det när detta skrivs en rättningsutgåva, 2018.2. Även här har det hänt saker tidigare i föreningens liv. I Diskulogen 22, 1991, står det "Ett stort antal medlemmar har vid det här laget fått den nya Disgen-versionen levererad. Synpunkter och erfarenheter börjar strömma in, dels positiva kommentarer till de många nya möjligheter programmet erbjuder, dels rapporter om buggar som naturligt nog inte helt har kunnat undvikas." Det hade kunnat vara skrivet idag, men den gången gällde det Disgen 5.0 för MSDOS.

Disgen-arbetet koncentreras nu på nästa "stora" uppdatering som bör komma till våren. Tanken är alltså att komma ut med uppdateringar oftare och med mindre innehåll så att det inte blir så mycket besvär att hålla sig uppdaterad. Om du är intresserad av att testa kommande versioner innan vi släpper ut dem till alla medlemmar kan du bli Disgen-testare, läs mer på www.dis.se/disgen-testare.

Kartgruppen jobbar nu med ekonomiska kartan. Efterhand som kartorna blir klara kommer de att läggas in i webbshoppen, men vi kommer först att strukturera om lite där för att få bättre översikt.

PS. Gamla nummer av Diskulogen finns förstås på webben – se sidan www.dis.se/hitta-diskulogen eller sök på till exempel "Diskulogen 72" med Google.

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift: 180 kr per år.
Familjemedlem: 90 kr per år.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag–torsdag kl 9–16.
Kansliet har lunchstängt kl 12–13.
Telefontid:
Måndag–torsdag kl 9–15.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

UPPLAGA: 21 300 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se > Kontakt > Självservice, eller till Dis kansli.

Kort & Gott

Digitaliserade tidningar

Ett nytt projekt möjliggör digitalisering av alla svenska dagstidningar som givits ut 1734–1906 och som finns hos Kungliga biblioteket (KB). Det handlar om cirka 1 250 titlar. KB och Riksarkivet jobbar med projektet till 2022.

tidningar.kb.se
www.genealogi.se

Hur vanligt är ditt namn?

På Locate My Name kan man söka på ett förnamn eller efternamn och se hur vanligt det är i olika länder. Om man väljer ett land ser man hur vanligt namnet är i varje region.

www.locatemyname.com
blog.eogn.com

Skapa en e-släktbok

Med hjälp av Gedcom Publisher kan du skapa en elektronisk bok i EPUB-format genom att importera en Gedcom-fil från ditt släktforskningsprogram samt välja att lägga till texter och bilder.

EPUB-formatet kan läsas av många olika läsplattor och möjliggör exempelvis enkel förstoring av text vid behov.

www.gedcompublisher.com
blog.eogn.com

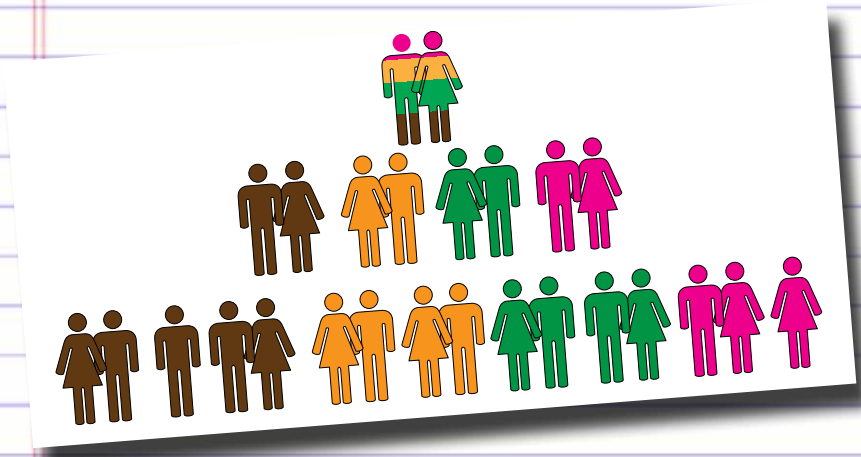

Världens största familjer

I **BÖRJAN AV** året var det en indisk familj med 192 levande medlemmar som innehade rekordet som världens största familj hos Guinness World Records. Sedan var det Pavel Semenyuk, 87 år, i Ukraina med 346 levande ättlingar. Just nu är det Beth Packard Walker, 100 år, i USA, med 485 levande ättlingar som har den största familjen. Beth har 13 barn, 83 barnbarn, 357 barnbarns barn och 32 barnbarns barnbarn.

Ett tips för att skapa ett annorlunda släktträd om man är många i familjen finns att beskåda på internet. Man har fotograferat hela familjen stående på olika balkonger i föräldrahemmet. Ursprungsparet på tredje våningen, deras barn med respektive på andra våningen, iklädda färgkoordinerade tröjor, och barnbarnen med respektive på första våningen, även de i färgkoordinerade tröjor.

blog.eogn.com

Bilder på internet

Cirka 200 000 fotografier från bland annat föreningar, kommuner och privatpersoner finns uppladdade och sökbara på Digital Kulturs hemsida. Om du hittar en intressant bild kan det vara möjligt att beställa en kopia.

www.digitalkultur.se

Invigningstalare Alice Bah Kuhnke.
Foto: Hans Bjernevik

Släktforskardagarna Växjö 2018

sid 5–19

Dis ordförande Daniel Berglund.

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Sveriges släktforskarförbunds riksstämma.

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Anna Linder

Mats J Larsson
mats@dis-syd.se

Konferens och riksstämma

På fredagen före släktforskardagarna arrangerar Sveriges släktforskarförbund sedan några år en informationskonferens om aktuella frågor. I år ägde den rum i Utvandrarnas hus i Växjö före riksstämman. Föredragshållare var Lars Ilshammar och Niklas Hertzman.

Översyn av arkivområdet

Lars Ilshammar, som är ställföreträdande riksbibliotekarie, leder arbetet med en översyn av arkivväsendet. Han inledde med att konstatera att arkivpolitiken inte har utretts sedan internet slog genom på allvar. Det övergripande syftet är att göra en bred översyn av arkivområdet och säkerställa samhällets tillgång till allmänna handlingar både nu och i framtiden. Uppdraget ska redovisas till kulturdepartementet senast den 18 november 2019.

En del i uppdraget är att analysera hur samhällsutvecklingen påverkat och väntas påverka förutsättningarna för arkivverksamheten och olika arkivinstitutioner. Utredaren ska också se över arkivlagstiftningen och lämna förslag till ändringar anpassade till utvecklingen inom området. Han ska också analysera de ekonomiska konsekvenserna för Riksarkivet och andra arkivmyndigheter av den offentliga förvaltningens övergång till digitala processer. I uppdraget ingår dessutom att analysera regleringen för de enskilda arkiven för att tillgodose dess behov för förvaltning, forskning och skydd för kulturarvet samt utreda behovet av insamling av statistik på arkivområdet.

ArkivDigital

ArkivDigital var även detta år huvudsponsor för Släktforskardagarna. Niklas Hertzman berättade i sitt fördrag om de nyheter som företaget presenterat under året. I början av sommaren släppte man ett helt nytt program. Utseendemässigt är det inte mycket som skiljer, men bakom kulisserna är det helt omgjort, berättade Niklas. All gammal kod är borta och allt är anpassat till den nya webben. Det innebär att man i framtiden kan koncentrera sig på att tillföra nya funktioner i stället för att specialanpassa för olika plattformar. Nu är det ett enda program oavsett om man använder Windows, Apple, Linux eller surfplattor.

AD tillhandahåller nu Sveriges befolkning 1975, ett nytt register som de disponerar tack vare Riksarkivet. AD räknar med att lansera databaser för Sveriges befolkning 1985 och 1940 så snart som de är klara. Niklas berättade även att man digitaliserat värnpliktskorten för svenska män som mönstrat 1902–1941.

Riksstämman

Sveriges släktforskarförbunds riksstämma hölls på fredagen i Utvandrarnas hus. På plats var 136 ombud för landets släktforskarföreningar. Förbundets ordförande Erland Ringborg berättade i sitt inledningsanförande att förbundet hade 167 medlemsföreningar vid förra årsskiftet med nära 70 000 individuella medlemskap. Det är en marginell minskning jämfört med föregående år. En ny medlemsförening har tillkommit Lulebygdens släktforskare, medan två föreningar avvecklats. Sedan vidtog sedvanliga årsmötesförhandlingar.

2017 års resultat blev bättre än väntat, bland annat genom att försäljningen i Rötterbokhandeln ökade så mycket att underskottet blev cirka 1 miljon kronor lägre än budgeterat. Stämman beslöt att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för 2017 och att årets resultat, -1 243 667 kr, skulle överföras till resultatutjämningsfonden.

Förbundsstyrelsen har förhoppningar om att en ny Sveriges dödbok för åren 1830–1860 blir förbundets nästa större projekt. För nuvarande version av Dödboken (1860–2017) är ambitionen att den ska vara klar till årets julhandel. Förbundet har även tecknat samarbetsavtal med Riksarkivet om utgivning av Sveriges befolkning 2000 och 2010.

Därpå följde valen. Erland Ringborg valdes om som förbundsordförande för 2018–2020. Under punkten övriga ärenden avtackade Erland valberedningens avgående ordförande Karl-Ingvar Ångström och därpå tackade han stämmoordföranden Sigvard Jacobsson som avslutade stämman, som tagit en timme. ▣

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Mats J Larsson
mats@dis-syd.se

Foto: Hans Bjernevik

Musikunderhållning.

Invigning och mässa

Årets Släktforskardagar hölls i Växjö. Släktforskardagarna invigdes i Idrottshuset vid Fortnox Arena på lördagen. Musikerna Ulrika Gunnarsson, Magnus Gustafsson och Magnus Lundberg spelade historisk musik från området med kulning och trall som ackompanjerades av det småländska instrumentet värendstrumman.

Sedan hälsade Släktforskarförbundets ordförande Erland Ringborg alla välkomna och påminde om att släktforskare hjälper till att sprida en del av kulturarvet. Släktforskning ger fördjupad information som kan vara av intresse även för historiker. Kronobergs landshövding, Ingrid Burman, berättade om områdets speciella band till emigranter då Vilhelm Moberg föddes här och Utvandrarnas Hus ligger i Växjö. Varje år firar man Minnesotadagen då årets svenskamerikan uppmärksammas.

Sedan höll kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke ett innerligt invigningstal. Alice berättade att hon är uppvuxen i området och att hon tillbringat mycket tid i lokalerna som Släktforskardagarna huserade i då hon gick på friidrottsgymnasiet i Växjö. Hon berättade en del om sin släkt, information som hon är mycket tacksam att ha fått reda på genom släktforskande släktingar. Hon kan titta på alla släktingars namn på Rydaholms kyrkogård och känna att det är självklart att hon en dag också kommer att vila där. Alice blev mycket glad för det fina anträdet som hon fick i egenskap av invigningstalare.

Mässan

Släktforskardagarna i Växjö bjöd på två mässhallar med totalt 75 utställare samt tre föreläsningssalar där 32 föreläsare huserade. Dessutom hölls det en hel del föredrag i de olika mässmontrarna.

Årets Släktforskardagar, som hade temat migration, lockade 3 600 besökare. 2 300 på lördagen och 1 300 på söndagen. Därutöver jobbade drygt 500 personer i montrarna eller som funktionärer.

Mässan med utställarna höll till i två hallar i Fortnox Arena. Föredragen gavs i andra lokaler i närheten av mässan, en stor sal i Idrottshuset, och två mindre salar i Myresjöhus Arena. I mässan erbjöds allt som kan intressera släktforskare och besökare. På plats fanns de stora aktörerna inom släktforskningsområdet som Ancestry, ArkivDigital, FamilySearch, Föreningen Dis, MyHeritage, Riksarkivet och Sveriges Släktforskarförbund, liksom tidigare år. Det fanns gott om släktforskarföreningar på plats med tyngdpunkt från södra Sverige. Hembygdsföreningar var också på plats och i år fanns dessutom Kulturparken Småland där. Det fanns även utställare från utlandet, sex från Tyskland och tre från Finland. Arkiv och myndigheter var som vanligt rikt representerade och det fanns utställare från studieförbund, bokförlag och mycket mer. Det fanns tre företag som erbjöd släktforskning med hjälp av DNA. Minst 400 personer lät DNA-testa sig under Släktforskardagarna uppgav Helsingborgs Dagblad/Sydsvenskan.

Hälften av platserna till föredragen under Släktforskardagarna kunde bokas i förväg och resten fick man köa till. Några föredrag hade så många besökare att inte alla intresserade fick plats. De tyckte säkert att de föredragen skulle ha dubblerats, men det är inte lätt för arrangörerna att förutse. Lite bekymmer uppstod i och med att de olika köerna inte var skyltade och att köandet dessutom skedde utomhus i regnväder på lördagen. Köandet ordnades bättre på söndagen. Det var inte heller lätt att orientera sig från Fortnox Arena till de olika föreläsningslokalerna och restaurangerna, även om det fanns en karta i programbladet. Men det mesta var ändå utmärkt, maten var god, kaffet var gott, toaletterna tillräckligt många och stämningen var hög, om än varm, i mässhallarna båda dagarna.

Föreningen Dis stora monter hade en bra placering i den ena av mässhallarna. 45 funktionärer från kansliet och regionföreningarna bemannade de åtta stationer som fanns i montern. På tre stationer demonstrerades Disgen 2018, på två stationer demonstrerades Disbyt och vid lika många stationer demonstrerades Dis kartor. Den åttonde stationen bemannade

Foto: Hans Bjernevik

Alice Bah Kuhnke får ett släktträd.

Foto: Hans Bjernevik

Rolf Lusth och Elisabeth Leek.

Dis-Småland och Dis-Filbyter. Montern besöktes av en strid ström av intresserade, både medlemmar och icke medlemmar, som hade frågor om våra olika produkter. Dis kansli fanns naturligtvis också på plats och sålde medlemskap, Disgen 2018, kartor, böcker med mera och hade att göra hela tiden.

Liksom under tidigare år fanns en föreläsningslokal i montern där vi erbjöd olika välbesökta föredrag på en halvtimme, sex under lördagen och fem under söndagen: Genvägen till kyrkböckerna med Dispos med Håkan Johansson, matchningsverktyget Disbyt med Charlotte Börjesson, Disgen 2018 med Christer Gustavsson eller Patrik Hansson, kartfunktionen i Disgen med Björn Johansson, släktforska med kartor med Karl-Ingvar Ångström samt hembygdsforska med kartor också med Karl-Ingvar Ångström.

Utöver den gemensamma montern hade Dis-Öst en egen där de visade resultatet av ett forska tillsammansprojekt. Totalt var det alltså mer än femtio Dis-funktionärer som förtjänstfullt jobbade för vår förening med att demonstrera våra produkter och värva nya medlemmar. Planeringen av vår insats hade, som tidigare år, gjorts av Elisabeth Leek och Rolf Lusth. ▣

Foto: Hans Bjernevik

Charlotte Börjesson föreläser.

Foto: Hans Bjernevik

Kerstin Bjernevik
kerstin.bjernevik@bredband.net

Foto: Hans Bjernevik

Sverige under 1800-talet

Föreläsaren Olle Larsson, fil. dr. i historia, började med att påpeka att vårt sätt att prata om 1800-talet från 1800 till 1899 ur utvecklingssynpunkt är förlegat. Det europeiska 1800-talet kan man räkna med startade 1789 när Bastiljen stormades vid franska revolutionen och räckte till 1914 och skotten i Sarajevo som utlöste första världskriget. I Sverige kan man räkna med en liknande omvälvning från 1809 och Napoleonkrigen till 1914.

1809 fick Sverige en ny regeringsform för att avskaffa det kungliga enväldet och göra en maktdelning mellan kung och parlament. I samband med freden 1809 förlorade Sverige en tredjedel av sitt territorium, Finland. Med Sveriges sista krig mot Norge 1814 blir det vid fredsavtalet klart att Danmark får lämna Norge och det blir en union med gemensam kung och utrikespolitik mellan Sverige och Norge.

Pressen blir en viktig maktfaktor och ingen förhandscensur förekom men däremot kunde indragning ske. Aftonbladet, som startades 1830 och var den tongivande tidningen, drogs in och återuppstod 26 gånger.

1865 fick vi tvåkammarriksdagen men dess konstruktion hjälpte till att bibehålla de gamla maktstrukturerna. Första kammaren med indirekta val och till andra kammaren var man valbar endast om man var över 21 år samt med visst inkomst- och förmögenhetskrav.

En stor befolkningsökning ägde också rum under de tidiga 50 åren av perioden, från 2,4 miljoner till 4 miljoner. Inte främst på grund av ökad nativitet utan mer på grund av minskad mortalitet. Faktorer som påverkade detta var enligt Esaias Tegnér, biskopen i Växjö, ”freden, vaccinet och potäterna”. Färre dog i krig, smittkoppsvaccinet minskade sjukdödligheten och potatisen gav god avkastning på liten yta.

Perioden präglades av stora förändringar. Jordbrukets omvandling till effektivare brukningsmetoder, industrialiseringen, urbaniseringen, gamla ståndsriksdagens avskaffande 1865–1866 samt kvinnans emancipation. Tidigare var Sverige ett utpräglat agrarsamhälle där 90 % av befolkningen levde på vad jorden gav. Företrädesvis i små enheter som var mycket sårbara för torka och missväxt. 1867–1868 var de sista svåra svältåren i Sverige.

En faktor som hade nått en gräns för det möjliga vid den här tiden var hemmansklyvningen. Alla barn i familjen kunde inte få en egen brukningsdel som räckte för försörjning av en familj. Det gjorde att allt fler sökte sig till städerna för arbete i industrin, hellre än att bli lantarbetare hos något syskon eller en granne. Emigrationen gav dem ett annat alternativ.

Sveriges tidigaste industri på 1600-talet producerade främst vapen till militären. Mellan 1850–1920 kom nästa massiva industrialisering. 1850–1870 exporterades trä till Storbritannien och man kom igång med ångdrift i sågar och fartyg. Därefter kom järnproduktionen igång som gav renare och bättre produkter än tidigare. För att underlätta transporter såg man till att knyta ihop landets olika delar med kanal- och järnvägsbyggen. 1870–1880 följde utvecklad verkstadsindustri och ”snilleindustri”, som Olle Larsson kallar den. Produkter som skapade efterfrågan först när de fanns. 1890–1920 går industrin om jordbruket som största näring i landet och varvsindustrin skjuter fart.

Seder och bruk i jordbruket förändrades och det skapade en våg för att bevara det gamla på museer istället. Exempel på detta är Kulturen i Lund och Skansen i Stockholm.

Det förlängda 1800-talet avrundar vår föreläsare med de stora folkrörelserna. Nykterhetsrörelsen 1878, väckelserörelsen då det 1860 blev tillåtet att lämna statskyrkan och ansluta sig till en annan kyrka. Kvinnorörelsen, från 1845 då kvinnan var utan arvsrätt till 1858 då hon som ogift 25-åring kunde ansöka om att bli myndig. Något som tidigare bara var förbehållet änkor. ▣

Mats J Larsson
mats@dis-syd.se

ALLAN-LINIEN,
The Montreal Ocean Steam Ship Company.
David Lyon,
AMERIKA.
SWEDEN

Billiga priser till
AMERIKA.
100 Rdr pr Klipperfartyg.
120 Rdr pr Kongl. Postångare.

Annonser från Nya Wexjöbladet 1870-05-11.

Emigrationens orsaker

Eva Wassén Erikssons föredrag hade rubriken ”Agenter och propaganda – faktorer som påverkade amerikaemigrationen”. Var det bara fattigdom som drev bortåt 1,5 miljoner svenskar att lämna Sverige för Amerika mellan 1850 och 1930? Vilken påverkan hade agenter, propaganda och andra faktorer för beslutet att lämna hemlandet för ett osäkert liv på andra sidan Atlanten?

Alla emigranter bär på en historia, men emigrationen var också en industri vars intressenter främst fanns i USA men också i Sverige. Det handlade om den amerikanska staten, men även om företag och agenter i Sverige. Verksamheten beträffande både emigrantagenter och underagenter var i Sverige reglerad i en kunglig förordning från 1869. Det var förhållandevis dyrt att bli emigrantagent och runt dem bildades en hel industri. Det fanns 45 emigrantagenter i Sverige mellan 1885 och 1905. I en agentfirma fanns fler än 500 underagenter!

En sådan firma innehades av bröderna Larsson. Bröderna hette Johannes, Elis, Andreas, August och Samuel och var från Berghem i nuvarande Marks kommun. De drev en medelstor agentverksamhet, men de har gått till historien eftersom deras arkiv har bevarats. Övriga agenturers arkiv har förkommit. Bröderna Larsson hade kontor i Göteborg, Stockholm och Malmö.

Utöver den rena agenturen tjänade agenterna grova pengar på valutaväxling åt utvandrarna. Eva fortsatte med att berätta om fyra karismatiska män med stor betydelse för den svenska emigrationen till norra Amerika. Carl Gustaf Sundius, som var apotekare i Kisa, emigrerade aldrig själv, men fungerade som underagent och uppmanade många personer att utvandra från sina hemtrakter. Han var vän med Peter Cassel som var en av grundarna av kolonin New Sweden i Iowa 1845 och som därigenom kom att inspirera många i Sverige att utvandra.

Den tredje personen var Erik Jansson från Biskopskulla i Uppland som bildade en egen sekt – erikjansarna. Han emigrerade via Norge 1846 och grundade tillsammans med sina trogna Bishop Hill i Illinois. Kolonin bestod 1847 av cirka 700 anhängare. Erik Jansson dog redan 1850 då han mördades efter stridigheter inom sekten.

Hans Mattsson, det fjärde exemplet som Eva berättade om, hade varit överste i den amerikanska armén och rest över Atlanten flera gånger. Hans var sekreterare i Minnesotas immigrationsnämnd under några år då hans förslag till emigrationsbroschyr om Minnesota 1867 antogs.

Eva avrundade sitt föredrag med att beskriva de så kallade pull and push-faktorerna för emigration. Den största faktorn som drog var möjligheten att förhållandevis lätt få tillgång till en egen markbit att bruka tack vare the Homestead act som innebar att emigranterna fick land av den amerikanska staten. Andra faktorer var möjligheterna till arbete i det nya landet, reklam, agenternas verksamhet, tidningsartiklar, annonser och affischer, förutbetalda biljetter (både från släktingar och biljetter på avbetalning från arbetsgivare i det nya landet), brev från släktingar och handböcker.

De viktigaste faktorerna som drev människor att emigrera var befolkningsökningen under 1800-talet, skiftesreformerna som genomfördes under tidigt 1800-tal, missväxten 1868 och 1869, den begränsade rösträtten efter riksdagsreformen 1866, reglerna om militärtjänst samt statskyrkans dominerande ställning i människornas liv.

Före 1870 var det främst familjer som reste och slog sig ned på den amerikanska landsbygden. Efter 1870 flyttade mest ensamstående personer av båda könen främst till städerna för att söka sig försörjning. Först 1904 reagerade den svenska staten med åtgärder för att motverka emigration, men då var det för sent. 1920 begränsades invandringen med hjälp av ett kvotsystem och då var även den svenska industrin väl utbyggd och möjligheterna till arbete hemma betydligt bättre. ▣

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Emigrantforska

Foto: Hans Bjernevik

Ted Rosvalls föredrag handlade om nyheter intressanta för emigrantforskare. De svenskamerikanska kyrkböckerna (SAKA) finns nu tillgängliga på internet. Det är ett revolutionerande material och det bästa som hänt emigrantforskningen, säger Ted. Det är främst material från Illinois, Minnesota, Iowa, Kansas och Wisconsin.

De svenskamerikanska kyrkböckerna har också födda, vigda, döda, flyttningslängder och något som liknar husförhörslängder.

I Records of Baptism, födelse- och dopboken, registrerades oftast inte kvinnans flicknamn. Här finns både dop av medlemmars och icke medlemmars barn. Även om familjen inte var medlem och inskriven i Church Register, kan familjemedlemmar ändå finnas med i dopboken, vigselboken och dödboken då man ofta bevistade den kyrka som låg närmast hemmet.

I Records of Marriages, vigselboken, är ett av få ställen där kvinnans efternamn angavs. Dopboken är ofta den enda källa som innehåller fullständiga förnamn. I USA är det annars vanligt att enbart använda initialer.

I Records of Funerals, död- och begravningsboken, angavs namn och ålder. Tyvärr angavs kvinnors namn ofta som Fru och så mannens namn. Vi har ingen aning om vad ”Mrs Viktor Strom” egentligen heter. Om hon är medlem i församlingen kan man enklare ta reda på det.

Church Register, medlemslängder, har ungefär samma innehåll som svenska husförhörslängder. Kom ihåg att skilja på immigrationsår och år för medlemskap i församlingen. I anmärkningskolumnen kan det stå ”dropped” eftersom man inte längre var medlem om man misskött sig eller inte betalat avgiften.

Records of Reception of Members, antagna medlemmar, är som inflyttningslängder men enbart för kyrkans medlemmar. Unga personer som konfirmerats blev då också antagna som medlemmar.

Ancestry

Ancestry har digitaliserat och indexerat alla svenskamerikanska register. Tänk på att många svenskar ändrade sina namn då de kom till Amerika. Sök på så lite information som möjligt då den indexerade informationen innehåller väldigt många fel. Lägg bara till mer information för att sålla bland många träffar. Och kom ihåg att själv läsa originaltexten.

- U.S., Evangelical Lutheran Church in America, Swedish American Church Records, 1800–1946 (3,5 miljoner poster)
- U.S., Evangelical Free Church of America, Swedish American Church Records, 1800–1946 (7 800 poster)
- U.S., Evangelical Covenant Church, Swedish American Church Records, 1868–1970 (128 000 poster)
- U.S., Evangelical Lutheran Church in America Church Records, 1826–1969 (8,9 miljoner poster med minst 166 000 svenskfödda personer)

Om man inte får någon träff på namn kan man testa med att skriva in en svensk födelseort och se om man får några träffar. Antingen på eftersökt person eller vänner och bekanta.

Ett Sverigeabonnemang ska räcka för att hitta personer som angett att de är födda i Sverige annars krävs ett World Deluxe-abonnemang, som medlemmar i Dis kan beställa via www.genealogi.se > Föreningar > Förmåner som medlem, för rabatterat pris.

ArkivDigital och SwedGen

Även ArkivDigital har SAKA-material. De åker runt och gör nya avfotograferingar för att kunna erbjuda skarpa färgbilder. Deras material är ännu inte så heltäckande eftersom de inte har hunnit så långt i arbetet. Och materialet är inte så tillgängligt då det saknas ett personregister.

Men ArkivDigital har tillgång till mer material efter 1900 och de har även hittat fler församlingar och bilagor som inte togs med då man åkte runt och mikrofilmade tidigare. ArkivDigital har material från Kansas, Missouri, Nebraska, Iowa, Minnesota, Wisconsin.

SwedGen har en del församlingar som kanske inte finns tillgängligt hos någon annan aktör. De har till exempel information från olika gravplatser.

Digitala tidningar

De digitala tidningarna hos Kungliga Biblioteket (KB) är fria att läsa hemifrån endast fram till och med 1902. Sedan måste man oftast besöka KB för att ta del av materialet. I USA finns

inga sådana begränsningar för digitala tidningar. Library of Congress ger via sidan Chronicling America, chroniclingamerica.loc.gov, tillgång till över 16 miljoner sidor från drygt 2600 amerikanska tidningar, utgivna åren 1789–1963. Tidningarna är OCR-skannade så att texterna är sökbara. Här finns väldigt mycket information att hitta. En bra källa till information som inte finns någon annanstans. Särskilt intressant för släktforskare är dödsrunorna, Obituary, där alla barn och barnbarn ofta listas med namn och hemvist. Det finns många hemsidor där man kan läsa digitaliserade tidningar, Genealogy Bank är en av dem.

Adresser

Att hitta nu levande släktingar kan vara lite svårare. I adressregister, Public Reecords, kan man följa invånarna år efter år. Det är gratis att söka i Public Records 1970–2009 hos FamilySearch. MyHeritage och Ancestry har också adressregister. Ancestry har dessutom äldre adressregister för åren 1822–1995. De ser ut som telefonkataloger, men utan telefonnummer.

Det finns ett otal hemsidor där man kan söka efter aktuella adresser. De känns lite osäkra men är det enda som står till buds. Ted visade vad han hade hittat hos Instant Checkmate. Förutom namn, adress och ålder får man ofta en lista med närstående personer som funnits i hushållet. Både aktuell och tidigare adresser listas, samt telefonnummer och mejladresser. Teds budskap var: Våga surfa på nätet för att hitta ny information! ▣

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Foto: Anna Linder

Närhet är inte en fråga om avstånd

Odd Zschiedrich, ceremonimästare på Kungliga Slottet, höll ett stämningsfullt föredrag som manade till eftertanke.

Nationsgränser och språkgränser har ingen betydelse. Det är familjebanden som är viktigast. Vi ser ofta livet som en rak linje som börjar med att vi föds och sedan slutar med att vi dör. När man kommit upp i åren och närmar sig slutet av linjen kan det kännas slutgiltigt och stressande. Men det mesta i livet upprepas. Kanske skulle vi alla må bättre av att ha ett mer cirkulärt tänkande med cirklar som överlappar varandra.

Odd tycker att det känns lite overkligt att hans mormor i sin ungdom hälsade artigt på August Strindberg (1849–1912) varje morgon. Det var ju länge sedan, men minnet av mormors varma famn känns också nära. Historikern Christopher O'Regan har också berättat liknande historier när det gamla har en direkt koppling till nutiden. Christopher hälsade som barn på en äldre man vars farfar var född på Gustav III:s tid. "Det förflutna är aldrig dött. Det är inte ens förflutet", som William Faulkner skrev i Själamässa för en nunna.

Tidsavstånden är inte så stora. Man får försöka ha dubbelt perspektiv och se på vår historia från olika håll. Om man kan se vår egen tid på avstånd kan man också komma historien nära. Man kan blicka framåt och bakåt. Günter Grass, som skrivit den självbiografiska boken "När man skalar lök", säger att när man berättar sitt livs historia är det som att skala lök: Man har många lager att skala bort och man kanske gråter en skvätt.

De viktigaste dagarna i livet är inte högtidsdagarna utan den där vanliga, regniga höstdagen då man träffar någon som för alltid förändrar livet, säger Odd. Man ska inte värdera livet efter hur många andetag man tar utan istället efter de ögonblick då man tappat andan.

Vilket Sverige levde våra förfäder i för tre–fyra generationer sedan? I vår snabba och teknikfyllda värld kan det vara svårt att förstå vardagen förr. När Hans Villius och Olle Häger intervjuade Alma Svensson 98 år om gamla tider sa hon några ord som sammanfattar hela 1900-talet. "När jag var ung, för länge sedan, fanns det inte en knapp att trycka på." ▣

Mats J Larsson
mats@dis-syd.se

I flyttarnas fotspår

Foto: Hans Bjernevik

Börje Björkman berättade om mönster bland migranter. Han utlovade personliga nedslag i migrationshistorien med utgångspunkt i egna och andras förfäder, om flyttningar förr och nu och om hur man flyttar och när.

Varför flyttar man? Som exempel på orsaker att flytta nämnde Börje arbete på annan ort, genom yrkesval och för att skaffa sig nya kunskaper. Det kan handla om äktenskap, barnafödande men också om skilsmässa. Flyttning kan också handla om tvång som exempel fängelsevistelse eller värnplikt. Flyttning kan också bero på sjukdom. Börje tog exemplet som hur många med TBC som under första hälften av 1900-talet fick bo långa tider på sanatorium. Och så finns det de som flyttar i förhoppningen om att få ett bättre liv på en annan ort. När Valter Sträng i Vilhelm Mobergs roman Soldat med brutet gevär ska till att flytta frågar någon i omgivningen om han ämnar sig till Växjö eller Amerika. Sådana tedde sig alternativen dåförtiden, enligt Börje. Det sista exemplet på flyttningsorsaker är att man flyttar när man blivit gammal och inte kan klara sig själv. Och flyttningar beror givetvis på olika saker i olika skeden av livet. Är det skillnader mellan förr och nu när det gäller flyttandet? Hur länge bor barnen hemma, när börjar man arbeta eller när bildar man familj?

Källor till information om migration är flyttningslängder (inflyttnings- och utflyttningsböcker), husförhörslängder och församlingsböcker som är vardagsmat för släktforskare, men glöm inte bort bilagorna till dessa kyrkböcker under littera H i kyrkoarkiv, påminde Börje oss. Där kan det finnas flyttsedlar som visserligen kan vara ojämnt bevarade och inte alltid lätta att söka i. Och så finns det förstås folkräkningar (census), mantalsmaterial, bouppteckningar, böcker över obefintliga i kyrkoarkiven, moderna databaser, polisregister och inresematerial i andra länder.

Vad ser vi i källorna och vad ser vi inte? Även om det finns datum i källan är de oftast ungefärliga. Det kan skilja mycket i tid mellan en utflyttning och en inflyttning. Ofta ser man inte om någon gjort tillfälliga och återkommande flyttningar till exempel vid arbetsvandringar och man ser sällan om någon är inneboende eller är fosterbarn.

Varför står det ibland fel saker eller ingenting alls? Det kan bero på slarv av den som flyttar eller av prästen. Folk ändrar sig, man tar ut attest för flyttning, men ändrar sig, lämnar inte tillbaka attesten och säger kanske det inte heller till prästen. Man kan ta ut en flyttningsattest till en ort, men ändra sig och flytta till en helt annan, vilket inte upptäcks förrän långt senare och personen kanske då har hamnat i obefintlighetslängden. Det förekommer också att man inte berättat för någon alls om sina planer att flytta och därför plötsligt bara är borta.

Hur ofta man flyttade förr i världen varierade naturligtvis. Börje visade ett exempel på en kvinna som föddes 1839 i Virserum och dog 1916 i Kalmar. Hon hade funnits på minst 16 adresser under sin livstid, mestadels på landet i Småland och Öland. Det normala antalet flyttningar under en livstid är inte så många. Man beräknar att man flyttar i genomsnitt 12 gånger nuförtiden. Det skiljer sig inte så mycket från hur ofta man flyttade för 100–150 år sedan, nämligen 10 gånger. Börjes farfars mor (1839–1916) flyttade sexton gånger, hans farfar (1868–1962) åtta gånger, hans far (1919–2013) åtta gånger, Börje själv (f 1956) sju gånger hittills, medan Börjes dotter (f 1989) redan har flyttat elva gånger, varav tio gånger inom loppet av fem år vid studier i Stockholm.

När blir en flyttning en flyttning och inte enbart en resa? Var bor en pendlare som är skriven på en plats men som pendlar fem dagar i veckan till sitt arbete? Var bor den som en stor del av året vistas på en annan ort på grund av säsongsarbete, sjukdom eller militärtjänst. Och var bor fosterbarn som inte är skrivna hos utpekade fosterföräldrar men ändå periodvis vistas där? Det är frågeställningar att fundera på enligt Börje.

Nyare forskning visar på att de besuttna tidvis har flyttat mer än man tror, medan tjänstefolket, de som inte ägde jord, är de som flyttade mest, undantaget de allra fattigaste vars flyttningar begränsades av tjänstehjons-

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

stadgan och fattigvårdslagstiftningen. Barnens flyttning hemifrån var en ganska utdragen process också under 1800-talet men även tidigare flyttade barnen lite in och ut hos föräldrarna, precis som idag. Även förr flyttade man alltså många gånger, men sällan över längre avstånd, till skillnad från idag. Ju mindre geografiskt och socialt nätverk man hade desto mer sällan flyttade man, vilket gav en förhållandevis stark lokal sammanhållning. I allmänhet flyttade yngre personer mer än äldre under 1800-talet.

Börje berättade om familjen Åquists resa från Skåne via Halmstad till Bohuslän och Göteborg. Flyttningen från Åhus i slutet av 1700-talet orsakades av sillboomen på Bohuskusten. Åquists söner försörjde sina familjer som tunnbindare i olika städer i Halland och startade egna firmor i tunnbranschen. Av ättlingarna blev någon bokhållare, någon köpman och några kom att syssla med aktier och investeringar.

Och så till tipsen. Om någon försvinner, gå tillbaka ett steg och följ upp var de närmaste släktingarna tog vägen. Vanligen följer yngre syskon efter äldre, de kan till exempel tjäna på samma gård. Inte minst vid långväga flyttningar är släkt- och grannskapsband viktiga, till exempel i svenskbygderna i USA. Då liksom nu kan barn flytta in och ut hos föräldrarna på grund av arbete, barnafödande, skilsmässa eller att föräldrarna åldras. ▣

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Mats J Larsson
mats@dis-syd.se

Foto: Hans Bjernevik

Årets eldsjäl, Claes Westling, och Victor Örnbergspristagaren Michael Lundholm.

Banketten

Under släktforskardagarna anordnas traditionellt en bankett för utställare och föreningsmedlemmar på lördagen. I år ägde banketten rum i Växjö Konserthus. Bankettlokalen var uppdukad med flera långbord. Under tiden som gästerna anlände till banketten underhöll en mässingsorkester.

Erland Ringborg hälsade till bords och berättade om sin mormors mormor som råkat i olycka med en gift bagarmästare i Växjö. Hon kallades hushållerska i kyrkoböckerna. När hon och bagarmästaren fått sitt femte barn dog bagarmästarens hustru. Efter det sjunde barnet gifte de sig. Bagarmästaren gick sedan i konkurs och den nya hustrun begärde äktenskapsskillnad. Det slutade med att mormors mormor hade en egen fastighet och hela fyra pigor. Ett kvinnoöde i Växjö vid förra sekelskiftet!

Vice ordföranden i Växjö kommunfullmäktige Lena Wibroe berättade om konserthuset som hon kallade Växjös pärla. Det invigdes 1989 av Birgit Nilsson och i huset finns såväl Christina Nilssonsalen som Carl Birger Blomdahlsalen.

Årets Hederspris till Victor Örnbergs minne delades ut till Michael Lundholm som nominerats av Genealogiska Föreningen. Michael har släktforskat sedan tolvårsåldern. Han har en omfattande produktion av artiklar och uppsatser inom släktforskningsområdet, i första hand i föreningars och förbundets publikationer. En viktig fråga för Michael är kvalitet i släktforskningen och han har författat förbundets handbok Källkritik och källhänvisningar som kom ut 2016. Michael tackade för priset som han uppfattade som otroligt hedersamt att få.

Priset som årets eldsjäl tilldelades förste arkivarien och chefen för kunskapsutveckling vid landsarkivet i Vadstena Claes Westling. Han har under många år varit ett väsentligt stöd för släktforskningen och varit en flitig och populär föreläsare hos släktforskarföreningar i hela landet och han har förekommit i radio och TV. Hans specialitet är domstolsforskning och han har skrivit förbundets handbok i ämnet.

Till Årets släktbok utsågs Ätten Stenfelt – en mångfacetterad släktkrönika utgiven av Stenfeltska släktföreningen med Ulf Stenfelt som samordnande kraft. Boken har nominerats av Tjust släktforskarförening. Det är en fyllig släktkrönika på 550 sidor som utgår från anfadern Georg Stenfelt som deltog i Karl XII:s krig.

Dis-Filbyter fick återigen priset för att ha fått flest nya medlemmar under året, plus 93. Priset för detta togs emot av föreningens ordförande Torbjörn Wahlström.

Släktforskardagarnas budkavle överlämnades av årets arrangörer till Borås Släktforskarförening, som blir värdar för nästa års Släktforskardagar i Borås.

Erland tackade vidare ArkivDigital för ett mycket lyckat samarbete och slutligen tackade han Kronobergs Genealogiska förening och Emigrantinstitutets vänner som var arrangörer för årets Släktforskardagar. ▣

Foto: Hans Bjernevik

Torbjörn Wahlström, Dis-Filbyter.

Anna Linder
diskulogen@dis.se

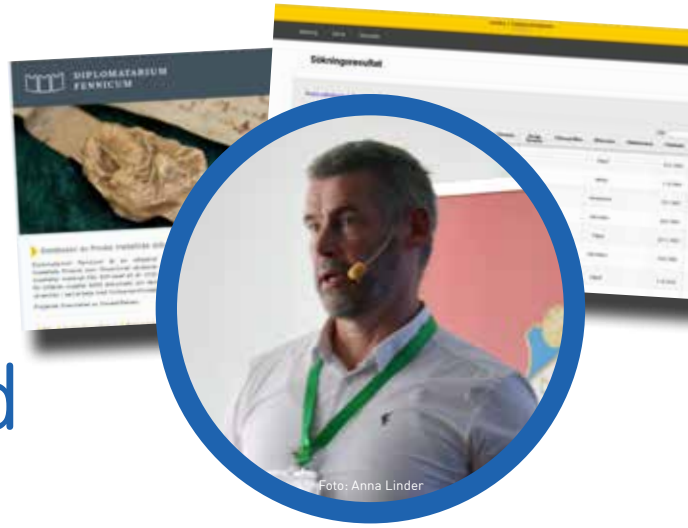

Foto: Anna Linder

Släktforska i Finland

Kari-Matti Piilahti, verksamhetsledare i Finlands släkthistoriska förening, berättade om hur man släktforskar i Finland.

Tack vare Sverige och Finlands gemensamma historia är det mycket man som svensk känner igen i de finska arkiven. Lagar och kyrkbokföringen var länge gemensam.

Migration mellan Finland och Sverige har alltid skett, det har kommit i olika vågor, till exempel 1600-talets skogsfinnar och 1900-talets krigsbarn. Det är vanligast att man flyttat från Finland till Sverige. På medeltiden flyttade dock många från Sverige till Finland. Det är därför mycket vanligt att nutida finländare har någon svensk roteman bland sina anor.

Det finns två stora släktforskningsföreningar i Finland: Genealogiska samfundet i Finland (GSFS) som grundades 1917 och Finlands släkthistoriska förening (FSHF) som grundades 2004. FSHF är en ung organisation som fokuserar på att digitalisera arkivmaterial.

Genealogiska särdrag

De finska kyrkböckerna började föras först vid mitten av 1600-talet, men vanligtvis i början av 1700-talet. Det gjordes en avskrivning av de finska historie- eller ministerialböckerna under första halvan av 1900-talet. Material fram till 1850 ur de resulterande Svarta böckerna har digitaliserats och finns tillgängligt i GSFS:s databas Hiski.

Finland har haft ett varierande släktnamnssystem. Västra Finland har haft samma system med patronymikon som i Sverige fram till slutet av 1800-talet. För att särskilja alla personer med samma namn blev torpets namn ofta ett gårdsnamn som byttes om man flyttade till en annan gård. I östra Finland, Savolax, var efternamnet ärftligt. Ärftliga släktnamn började användas redan på 1200-talet i dessa trakter. Nuvarande släkter har antagligen haft samma efternamn ända sedan 1500-talet. Släktnamnen baserades på finska yrkesbenämningar.

Svenska språket användes i arkiven ända fram till 1880 medan de på Åland och Svenska Österbotten fortfarande använder svenska. Den ortodoxa kyrkan, särskilt i Karelen, förde sina böcker på ryska fram till slutet av 1800-talet. Dödsorsak kunde ibland skrivas på tyska i slutet av 1700-talet och det hände att förnamnen latiniserades så att Lauri blev Laurentius.

Lagstiftning

Finland har strängare lagar än Sverige och 100 års sekretess på det mesta av släktforskningsmaterialet, förutom dödslängder som har 50 år. Man måste själv kontakta berörd församling och fylla i en blankett för att få tillgång till nyare information. Det finns oftast blanketter att ladda ner från internet. Där måste man bland annat redogöra för sitt informationssamlande.

Digitala tillgångar

Digitaliseringen av det finska materialet fortgår. Det mesta av materialet är digitaliserat till 1870 eller början av 1900-talet, speciellt hos FSHF, men luckor finns. Det finns databaser med digitala bilder hos FSHF och Riksarkivets digitalarkiv. Samma material kan finnas hos de båda aktörerna men FSHF har mer material från 1860 och framåt. Hos FSHF är material äldre än 125 år tillgängligt för alla medan nyare material endast är tillgängligt för medlemmar.

FSHF:s digitala arkiv med kyrkböcker, domböcker och militära handlingar finns på ww.sukuhistoria.fi.

Riksarkivets digitalarkiv med kyrkböcker och kartor finns på digi.narc.fi. Riksarkivet har ett generalregister över bosättningen i Finland 1809 som inte är heltäckande, men Österbotten finns med.

Den fristående webbplatsen Digihakemisto, www.digihakemisto.appspot.com, har en alfabetisk förteckning över Riksarkivets material.

Nationalbiblioteket, Kansalliskirjasto, www.kansalliskirjasto.fi, har i sin digitala samling nästan alla tidningar som publicerats i Finland. Det är fritt att läsa material fram till 1929.

GSFS databas med avskrivna kyrkböcker, Hiski, finns på webbplatsen hiski.genealogia.fi/hiski.

På Katiha, katiha.xamk.fi, finns de karelska kyrkböckerna sökbara på finska, svenska och engelska.

Medeltidsmaterial finns att läsa på Riksarkivets webbplats Diplomatarium Fennicum, df.narc.fi. Välj landskap och församling, till exempel Lappfjärd, för att se vilket material som finns. Det finns även en del material från svenska församlingar. ▣

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Foto: Anna Linder

Tyska anor

Christian Kirschner visade hur tysk släktforskning kan gå till genom att utforska välkände Ingvar Kamprads anor.

Det första steget är att hitta all information om familjen som finns i det svenska kyrkboksmaterialet. Man kan hitta Ingvar med sina föräldrar Feodor och Berta samt Feodor med sina föräldrar Achim och Fanny i Kronobergs län. I husförhörslängden för Agunnaryd 1891–1899 kan man se var i Tyskland de föddes samt att Achim var av evangelisk-luthersk bekännelse medan hustrun var romersk-katolsk. Det är viktig information för vidare forskning i Tyskland.

Tysk geografi

När man börjar släktforska i Tyskland kan det vara bra att läsa i den tyska versionen av Wikipedia för att se var orterna ligger och göra sig bekant med omgivningen. En annan webbplats för att lära sig mer om tysk geografi är www.territorial.de. Man kan söka ortnamn i Sachsen på hemsidan www.hov.isgv.de. Även Google Maps kan ge bra information då de ofta anger flera ortnamn för orter som tillhört olika länder.

Tyska arkiv

De äldsta källorna, från slutet av 1400-talet, finns för Basel. De katolska kyrkböckerna började föras på 1600-talet. Materialet blir mer heltäckande vid mitten av 1800-talet. De tyska kyrkböckerna innehåller födda, vigda och döda men inget som motsvarar våra husförhörslängder.

Ancestry, www.ancestry.com, har ganska mycket tyskt material, som också är indexerat. FamilySearch, familysearch.com, har även en del tyska kyrkböcker. I Ancestrys material kan man se att Achims pappa Zacharias August Kamprad dog i Leipzig 1890 och på dödsbeviset listas barnen med födelseår.

I de tyska kyrkböckerna står det att Achim är godsägare i Sverige. Han köpte nämligen gården Elmtaryd med 449 hektar mark år 1894, några år innan familjen flyttade till Sverige, efter att ha sett en annons i en skogstidning. Det är möjligt att annonsen för det svenska godset finns att läsa i facktidningen Forstzeitung, en facktidning om skogsbruk som började ges ut 1883.

Achim hade studerat vid en skogsskola nära gränsen till Böhmen och träffade kanske sin blivande fru där. Fanny föddes som ett oäkta barn i Tjeckien så Achims mor tyckte kanske inte att det var passande att hon gifte in sig i den välbesuttna släkten. Kanske var det lugnare att flytta bort från dem? Achims mamma Sidonie von Bährenstein var avlägset släkt med Paul von Hindenburg.

Godset Neupoder i Neupoderschau, Thüringen, köptes av familjen Kamprad 1833 för 20 000 Golden för att 1893 säljas för 270 000 Golden. I godsarkivet fanns Zacharias Augusts testamente där man kan utläsa att fyra av tolv barn levde 1881. I ett tillägg från 1886 framgår det att sonen Erdmann Achim ansågs ha så dålig livsföring att han, för arvets del, inte skulle anses myndig förrän vid 28 års ålder. Ett år efter att Achim fått sitt arv hade han köpt godset i Sverige.

Achim Kamprad med familj blev inskriven i den svenska församlingen den 1 mars 1897 och den 17 mars begick han självmord. Han hade köpt marken osedd och ångrade sig kanske. Achim lämnade sin gravida fru och två små barn ensamma i det nya landet.

Zacharias Augusts pappa, Christian Wilhelm Kamprad, var oäkta son till en änka. Han var den förste i släkten att bära efternamnet Kamprad. Den förste Kamprad hade ont om pengar och nio barn, varav sex dog unga. Ändå kunde två av hans söner flytta hemifrån och köpa egna gods. Ättlingarna blev förmögna fastighetsägare. Christian har hittills lyckats hitta 200 Kamprad-ättlingar.

Den stora frågan som fortfarande är obesvarad är: Varifrån fick bröderna Kamprad, som var av enkel börd, så mycket pengar att de hade råd att köpa varsitt gods i Posen? ▣

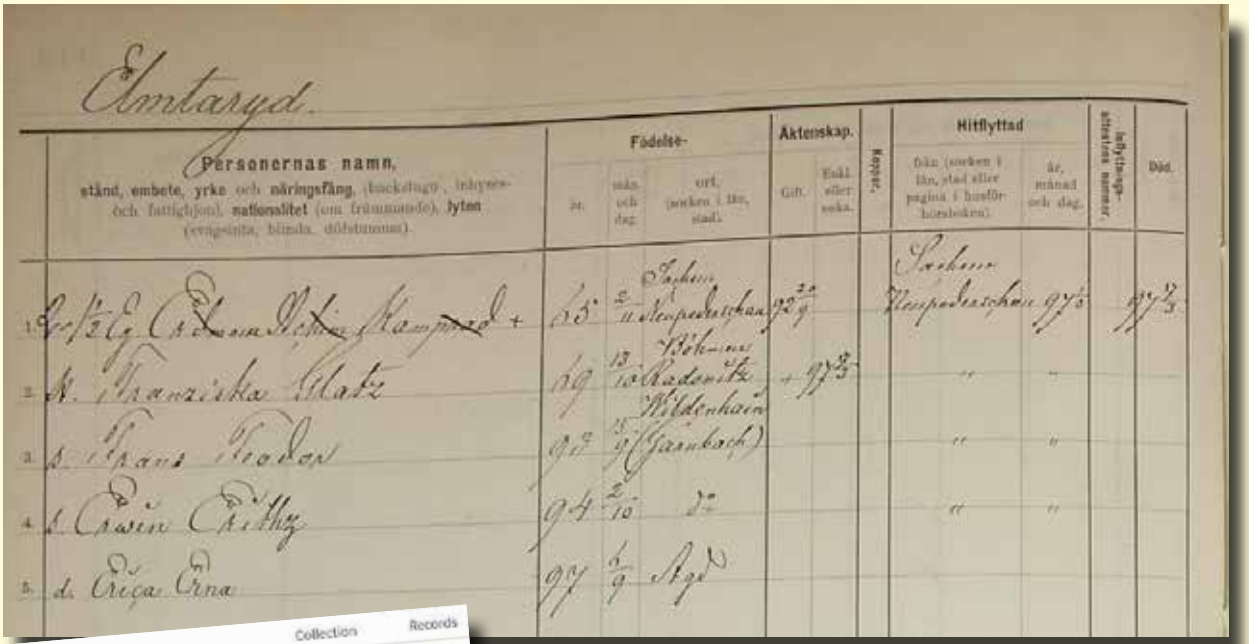

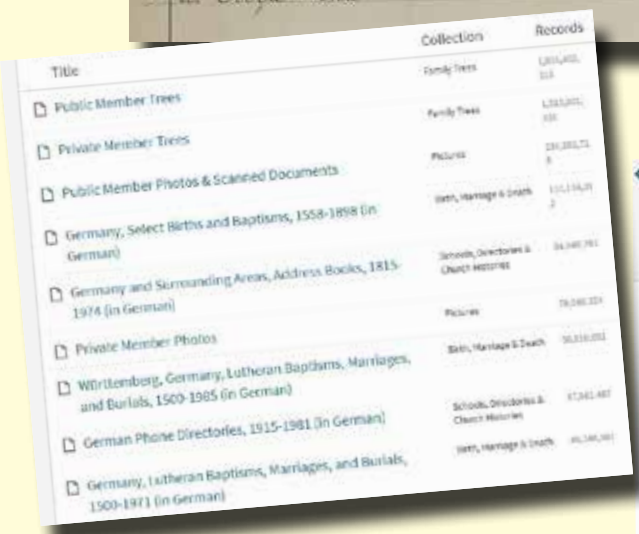

Christian Wilhelm Kamprad (1785–1859) Thüringen, Tyskland

Justine Schubert (1799–1882) Kreis Samter, Tyskland

Zacharias August Kamprad (ca 1830–1890) Sachsen, Tyskland

Sidonie von Bährenstein (1833–1900) Sachsen, Tyskland

Erdman Achim Kamprad (1865–1897) Sachsen, Tyskland

Franziska "Fanny" Glatz (1869–1945) Böhmen, Tyskland

Frans Feodor Kamprad (1893–1984) Sachsen, Tyskland

Berta Linnea Matilda Nilsson (1903–1956) Småland

Feodor Ingvar Kamprad (1926–2018) Småland

Länktips

- G-gruppens vägvisare för släktforskning i Tyskland, www.g-gruppen.net/tyskland.htm.
- Migrationsregistret, www.blekingesf.se/vara-register/migrationsregistret.
- Om Nordböhmiska arkiv, Staatliches Gebietsarchiv Litomerice, www.soalitomerice.cz/en/.
- Deutsche Arbeitsgemeinschaft genealogischer Verbände (DAGV) www.dagv.org, är en paraplyorganisation för genealogiska och heraldiska föreningar i Tyskland.
- På GenWiki, genwiki.genealogy.net, finns föreningen för datorgenealogis (Vereins für Computergenealogie) information om tysk släktforskning.
- Arkivportal för Thüringen, www.archive-in-thuringen.de.
- Arkiven i Sachsen, www.archiv.sachsen.de.
- Om genealogi i Thüringen, www.agt-gen.de.

Eva Dahlberg
evad.forening@gmail.com

Sveriges befolkning

Känner du till databaserna Sveriges befolkning 1970, 1980 och 1990?

Efter att Sveriges Släktforskarförbund i slutet av 1990-talet gav ut första versionen av Sveriges dödbok så tittade projektledaren Carl Szabad efter material till andra databaser att ge ut. Det blev starten till ”Sveriges befolkning-skivorna” med utdrag ur det moderna folkbokföringsmaterialet. Släktforskarförbundet har givit ut två databaser, Sveriges befolkning 1970 respektive 1980, medan Riksarkivet givit ut Sveriges befolkning 1990. Alla tre säljs i vår webbshop. Databaserna innehåller uppgifter om alla personer som var folkbokförda i Sverige i november det år som respektive databas avser (med några undantag: för Västmanlands län är underlaget från 1971 i stället för 1970, för Göteborgs och Bohus län är det från 1981 eller 1979 i stället för 1980). Man har dock för samtliga år rensat bort uppgifter som rör personer med skyddad identitet.

Med tanke på att det var de första databaserna av den typen, digitala register med hela Sveriges befolkning där merparten lever, valde man från Släktforskarförbundets sida att inte ta med uppgiften om födelseland i registret – en form av försiktighetsåtgärd för att inte nekas att få ut materialet. Den första databasen, Sveriges befolkning 1970, kom redan 2002 och var enbart för pc men från 2015 har databaserna vid ”omtryckningar” successivt anpassats för att kunna användas i Mac.

I databaserna finns förutom namn och födelsedatum även uppgifter om bostadsadress, postadress, samt boendeförsamling. Det går att söka på alla personer i samma fastighet eller på samma adress som du själv eller din släkting, ibland är det värt att testa båda knapparna för att få fram alla personerna som kan höra till ett hushåll. Du behöver dock som forskare tänka på att det inte framgår någon biologisk eller juridisk relation mellan personerna på samma adress eller i samma fastighet – det är alltså inte nödvändigtvis en biologisk ”mamma-pappa-barn”-familj. På Sveriges befolkning 1990 framgår däremot civilstånd och senaste civilståndsdatum.

Under produktionen av databaserna bearbetades det underlag som Släktforskarförbundet fått från myndigheterna eftersom underlaget inte var enhetligt. Födelseförsamlingarna hade till exempel ett stort antal olika stavningar i de olika underlagen, och dessa varianter har i databaserna normerats. Den församling som hade flest stavningsvarianter var Stora Kopparberg som i källmaterialet till Sveriges befolkning 1970 hade 86 olika stavningsvarianter medan det i underlaget till Sveriges befolkning 1980 fanns 66 stycken.

De tre Sveriges befolkning-databaserna är mycket värdefulla källor till din forskning om 1900-talets släktingar och vänner, och ger dig som sagt till exempel bostadsadressen och dina grannar just då.

Teknisk information

Sveriges befolkning 1970 finns enbart som dvd (inte usb för närvarande, kommer tidigast vintern 2018) medan Sveriges befolkning 1980 respektive Sveriges befolkning 1990 endast finns som usb.

Systemkrav: Alla tre databaserna fungerar på pc / Windows (inklusive Windows 10). För Mac har programmet paketerats med Wineskin och fungerar i Mac OS X 10.7-10.11, de fungerar inte på Mac OS 10.12 Sierra och nyare.

Pris: i Dis webbshop kostar databaserna 520 kronor per styck för 1970 respektive 1980 samt 550 kronor per styck för 1990 (frakt tillkommer). ▣

REDAKTÖR
Helge Olsson
helge@dis-syd.se
www.kulturenanderslov.se/helge

MACSPALTEN

I dagens Macspalt svarar Gunilla Hermander på några av våra medlemmars Reunion-frågor.

Fråga:
Hur gör jag för att få mitt namn i rutan när jag öppnar programmet?

Svar:
1. Gå till dig själv i Reunion.
2. Klicka på REUNION uppe i vänstra hörnet.
3. Gå till INSTÄLLNINGAR.
4. Klicka på UPPSTART.
5. Gå till HEMFAMILJEN och gör en markering för den.
6. Klicka på ANVÄND NUVARANDE FAMILJ.
7. Då kommer den önskade familjen upp. Klicka på NUVARANDE FAMILJ.
8. För att kontrollera att det har blivit rätt så stänger du programmet REUNION för att sedan starta REUNION igen och då ska den önskade startfamiljen kommer upp.

Fråga:
Jag har varit gift några gånger och vill att min senaste fru finns vid min sida när man öppnar programmet.

Svar:
1. Gå till DIG själv i Reunion.
2. Klicka på den röda pilen som finns till höger om ditt namn.
3. Gå till PARTNERS & BARN.
4. Välj REDIGERA PARTNERS.
5. Bocka för den hustru som du vill ska visas med dig i FÖREDRAGEN RUTA.
6. Klicka på STÄNG.

Sveriges befolkning 1975

Svenskar 1975
(som finns med i det
nya registret)

SKOGS/ÖMEDIA ÅLAND

För ett par år sedan presenterade ArkivDigital två stora personregister som omfattar hela Sveriges befolkning åren 1950 och 1960. Nu fortsätter vi framåt i tiden och lanserar *Sveriges befolkning 1975*.

I det nya personregistret hittar du persondata om i princip alla svenskar som levde 1975: fullständigt namn, adress, födelsetid och -församling, vigseltid eller tidpunkt för senaste civilståndsförändring, yrke samt aktuell mantalsskrivning och föregående mantalsskrivning. Vidare framgår vilka personer som bodde i samma hushåll.

Det finns många olika sätt att söka efter personer i det nya registret: På för- och efternamn, födelsetid och -ort, hemort och olika sorts kombinationer av dessa uppgifter, exempelvis alla Leif som är födda den 13 september 1918. Du kan också söka på kombinationer av namn inom samma hushåll och exempelvis hitta alla Bertil Lundberg vars maka heter Edit.

Sveriges befolkning 1975 ingår i ArkivDigitals Allt-i-ett-abonnemang, som snart utökas med ännu fler personregister. ArkivDigital arbetar för närvarande med *Sveriges befolkning 1940* och *Sveriges befolkning 1985*.

Läs mer på **www.arkivdigital.se**

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ArkivDigital är Sveriges ledande leverantör av historiskt källmaterial via internet. Våra kunder är historiker, släkt- och hembygdsforskare och andra som vill studera källorna i original. Bolaget grundades 2005 och har i dag ca 35 anställda och 370 aktieägare.

Anna Linder
diskulogen@dis.se

DNA-krönika

Det är mycket nytt på gång när det gäller DNA-släktforskning. Jag har fått många nya DNA-släktingar eftersom jag fört över rådata från FamilyTreeDNA (FTDNA) till MyHeritage (MH). Hos MH har jag över 5 000 träffar, men bara 18 är skapligt nära träffar. En del av dem finns sedan tidigare även med på FTDNA. Det är gratis med transfer till MH fram till den 1 december 2018.

MH:s webbplats känns mycket användarvänlig. På översiktssidan visas det etniska ursprunget, DNA-träffarnas fördelning i nära familj, nära släktingar och avlägsna släktingar, en lista över vilka länder DNA-släktingarna bor i samt vilken etnicitetsuppskattning alla träffar har. Majoriteten av träffarna är avlägsna släktingar. När man klickar på länken till DNA-träffar kommer man till sidan där träffarna listas. När man väljer en person får man direkt se vilka andra i ens lista som även de matchar, och man får även veta mängden DNA som de delar med varandra. Det gör det mycket enklare att se var man ska börja leta efter gemensamma anor. De första generationerna av offentliga släktträd visas också direkt nedanför träfflistan. MH har en funktion för att se triangulerade segment, men där måste man kontrollera siffrorna innan man drar några slutsatser eftersom det ofta är ganska låga värden som matchas. Att man delar 2 cM med flera personer på ett visst segment säger inte något om släktskapet.

Min etniska uppskattning hos MH liknar den första versionen jag hade hos FTDNA för några år sedan. Jag har en ganska stor andel brittiska öarna hos MH som numera har försvunnit hos FTDNA. Detsamma gäller min mor. Man ska ju ta etnicitetsuppskattningen med en säck salt, men då jag upptäckte att en av mina närmaste träffar, en tremänning, också har ganska hög andel brittiska öarna tänker jag att jag borde undersöka detta lite mer. Brittiska öarna kanske kan leda mig till någon gemensam ana. Kanske är det en norsk viking bland anorna som ger en del av sina ättlingar ett högt värde för brittiska öarna? Eller så är det bara slumpen.

Släktskapsuppskattningen på MH:s svenska sida hjälper mig inte mycket då till exempel ”bryllings barnbarn” känns förvirrande. Jag har börjat använda den engelska versionen av webbplatsen då det känns mer bekant med släktskapsuppskattningar på engelska, till exempel 3C 2R, på samma sätt som hos FTDNA.

Släktforskardagarna

Peter Sjölund föreläste även på årets Släktforskardagar. Han berättade att cirka 20 miljoner personer i världen, och 100 000 i Sverige, hittills har DNA-testat sig. Många personer som testat sig har frågor om testföretagens etnicitetsuppskattningar. Det viktigaste budskapet är att man alltid ska ta resultatet med en stor nypa salt. Man kan se resultatet som en kuriosa som eventuellt kan hjälpa en i sin släktforskning om man har en skeptisk hållning. Resultat på både 5, 10 och 40 procent i ett land där inga kända anor finns behöver inte betyda något speciellt alls.

De olika testföretagen delar in världen i lite olika delar, till exempel Öst- och Västeuropa eller Nord- och Sydeuropa, har olika beräkningsmetoder samt har mycket små testpopulationer att jämföra med. Man får sällan samma resultat mellan de olika bolagen, syskon får sällan samma resultat och dessutom kan det till och med vara så att föräldrar helt saknar DNA-koppling till ett visst område som barnet fått ganska höga värden på.

DNA ärvs slumpmässigt så släktingar har inte alltid träff på varandra, men tremänningar och närmare släktingar har alltid varandra i träfflistan.

Leeds-metoden

Leeds-metoden är en snabb och enkel metod för att hjälpa till att gruppera matcher efter vilken av ens mor- och farföräldrar de är släkt med. Man gör en enkel tabell i Excel och färglägger vilka personer som matchar varandra för att förhoppningsvis kunna sortera träffarna i fyra grupper som motsvarar varje mor- och farförälder. Man väljer sina 25 bästa matcher som är tremänningar (2C) till femmänningar. Man bör dela mellan 90 och 400 cM med dem. Man färglägger rutan bredvid första namnet och ser sedan vilka i listan som den personen matchar och

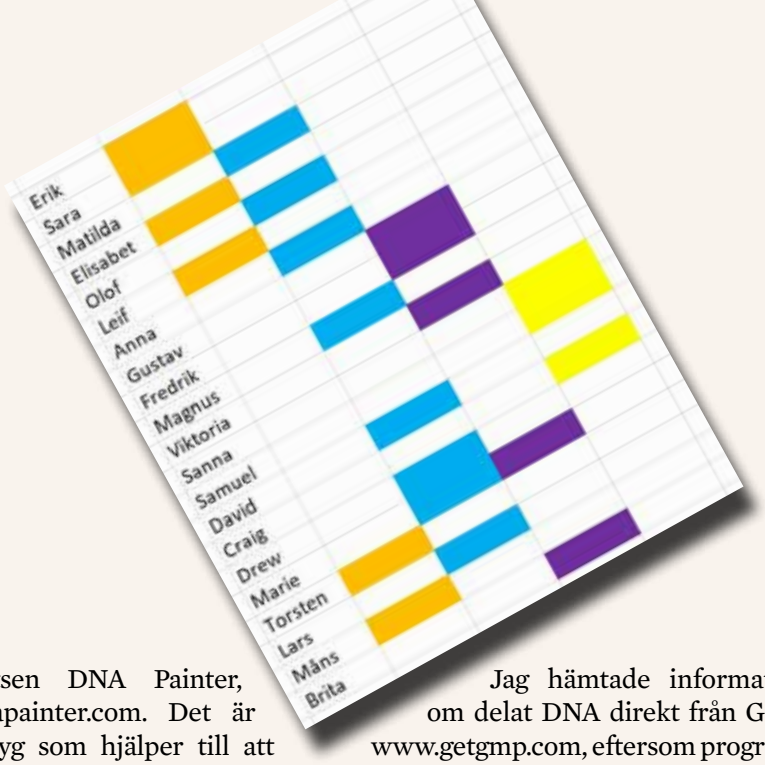

Gruppera snabbt dina DNA-träffar med hjälp av Leeds-metoden.

färglägger rutan bredvid deras namn också. När man har gått igenom hela listan tar man nästa person, som inte fick någon färgruta i första kolumnen, och färglägger rutan bredvid med en annan färg för att gå igenom listan med gemensamma träffar för den personen. Och så fortsätter man tills alla personer har minst en färgruta vid sitt namn. Det är nu som det förhoppningsvis har blivit några lätt urskiljbara grupper med få eller inga överlappningar som representerar ens fyra mor- och farföräldrar.

Jag har testat den här metoden med olika urval, men det fungerar helt enkelt inte för min släkt och de som hittills har testat sig. Mitt resultat är nästan heltäckande överlapp med några få gluggar, inte alls ett resultat som man önskar sig. Men det är ett väntat resultat eftersom det är väldigt många som testat sig på en gren av min släkt. Och just de grenarna är mycket sammanflätade med släktingar som gifter sig med släktingar.

Det är utan tvekan en snabb metod. Tänk bara på att det inte är en metod som passar släkter med endogami eller anförluster. Inget för anor i Västerbotten, med andra ord. För min del är det enklare att studera vilka personer som delar segment i GMP istället. Även om det inte är lika överskådligt som med Leeds-metoden.

WATO

Jag har testat det nya verktyget WATO (What are the odds?) som finns på webbplatsen DNA Painter, www.dnapainter.com. Det är ett verktyg som hjälper till att hitta ens plats i ett släktträd när man inte vet hur man är släkt. Förutsättningen är att man har flera träffar som delar en gemensam ana och att du delar minst 40 cM med flera av dem. Ett bra verktyg om man som jag har en okänd fader bland anorna.

Jag har tidigare skrivit att jag kopplat in en man som far i mitt släktträd för att kunna jobba vidare med min hypotes att han är den okände barnafadern. Jag byggde upp ett snabbt släktträd med den misstänktes anor genom att skriva ett namn och välja att lägga till ett barn. När man har kommit ner till en person som finns i ens träfflista skriver man även in information om delat DNA i cM. Jag la in flera olika linjer och la även till olika extra grenar och valde som olika hypoteser. Man lägger alltså in sig själv på flera olika ställen för att verktyget ska kunna räkna ut sannolikheten att man passar in i trädet på olika ställen. Efter att jag hade gjort allt det var alla hypoteser noll, oavsett placering. Det var en riktig besvikelse. Men sedan såg jag en viktig instruktion som jag missat. Om DNA-informationen kommer från FTDNA måste man rensa bort alla segment som är mindre än 7cM från totalsumman för att WATO ska fungera. Och redan efter första ändringen, från 140 till 34, började flera hypoteser vara sannolika. Jippie!

Jag hämtade information om delat DNA direkt från GMP, www.getgmp.com, eftersom programmet automatisk sorterar bort segment mindre än 7 cM. Annars är det bara att gå in på FTDNA och aktuell person, välja kromosomvisaren och sedan visa att se data i en tabell för att räkna ut summan av segment större än 7 cM. Jag tittade på segmentinformationen för en träff från MH och behövde justera värdena lite där också.

Den hypotes som jag arbetat med en längre tid fick 100 i sannolikhetspoäng, en siffra att jämföra med de andra hypoteserna, där de mer sannolika var på över 1600 och 6300. Spännande. Jag hade över 1000 på en till hypotes, men det borde inte vara något att titta på då hela familjen emigrerade till USA.

Den bästa hypotesen är fyra gånger mer sannolik än den näst bästa hypotesen. Det känns ju som att jag med största sannolikhet har hittat rätt släkt för den okände fadern bland mina anor. Men det krävs kanske några fler träffar för att kunna säga något mer om var jag passar in. Min första gissning fick 100 i sannolikhetspoäng, så det är ju möjligt, precis som de andra hypoteserna med högre siffror. Jag skulle behöva en hypotes med signifikant högre sannolikhet, som 60 000 eller något sådant. Det kanske börjar vara dags att be fler ättlingar i denna släkt att DNA-testa sig. ▣

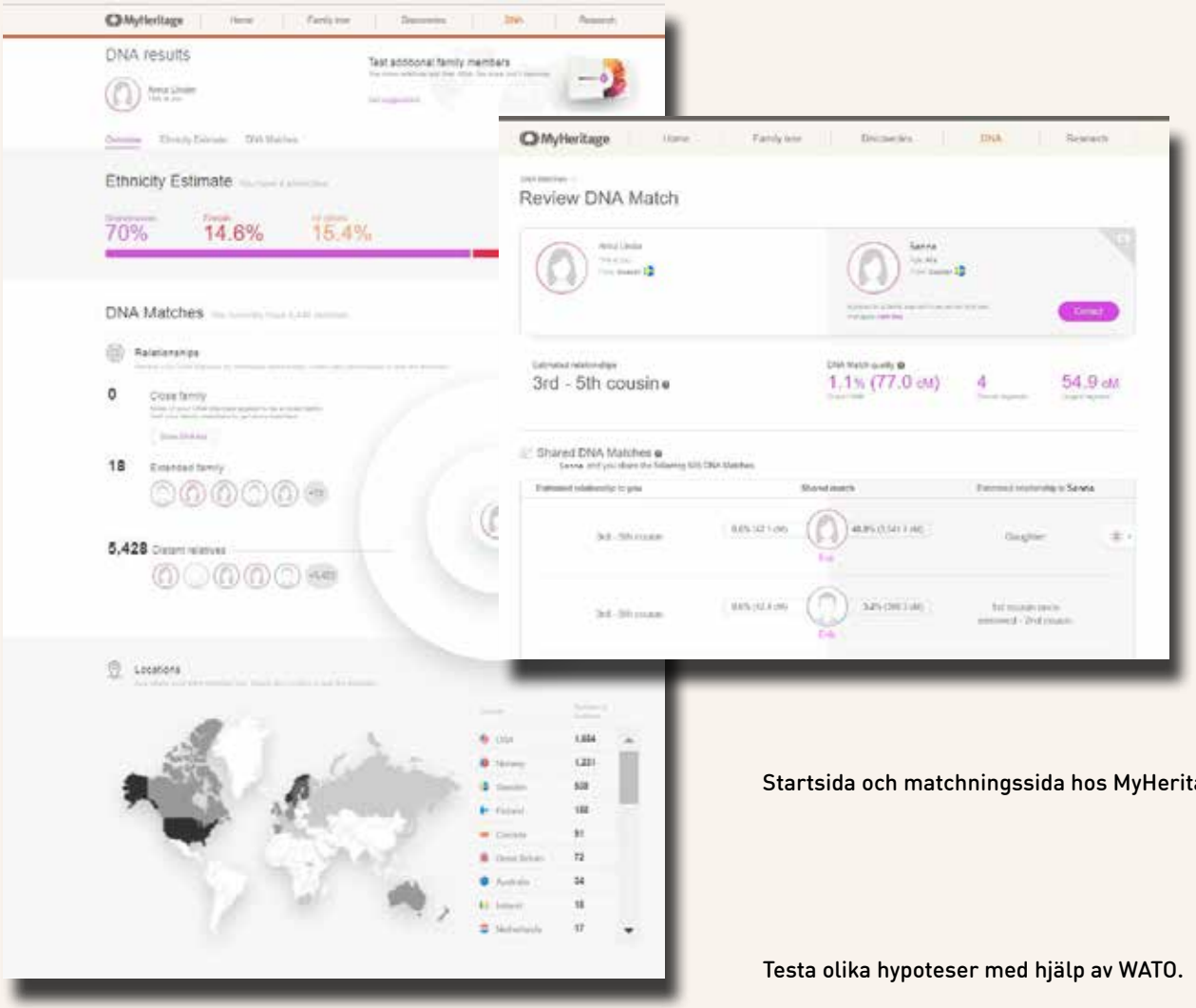

Startsida och matchningssida hos MyHeritage.

Testa olika hypoteser med hjälp av WATO.

Per Andersson
a@slekt.se

Gustav Vasas ättlingar

Den 6 juni 1523 lät sig Gustav Eriksson av frälseätten Vasa väljas till Sveriges kung som Gustav I, långt efter sin död kallad Gustav Vasa. Snart gjorde han tronföljden ärftlig så att hans barn och barnbarn och efterkommande generationer kunde fortsätta att ha makten. Så är det fortfarande, och idag är elva ättlingar till honom behöriga att vara Sveriges statschef. Men det finns ytterligare minst 250 000 efterkommande till honom som skulle vara prinsar och prinsessor av Sverige om alla behandlades lika. Tillsammans utgör de dessutom Sveriges kändistätaste släkt, och alla är släkt med den nuvarande kungen.

Sveriges kungasläkt, med Gustav Vasa som stamfader, har en särställning. Han har framhållits som den person genom tiderna som haft allra störst betydelse för svenskarna, både samtidens och eftervärldens. Bland hans efterkommande finns en stor del av Sveriges sociala, politiska, ekonomiska och kulturella elit under det senaste halva årtusendet, däribland Sveriges alla kungar och regerande drottningar, men även otaliga vanliga svenska familjer i alla kommuner från Trelleborg till Kiruna.

En mängd makthavare är ättlingar till Gustav Vasa: statsministrar (bland annat Olof Palme), statsråd, riksdagsledamöter, generaler, biskopar, ambassadörer, landshövdingar, generaldirektörer, storföretagsledare och fackförbundsordförande, alla tio nuvarande monarker i Europa, tidigare kejsare i Tyskland, Österrike och Ryssland, president i Finland, premiärminister i Storbritannien och generalsekreterare i FN. Till släkten hör också flera nobelpristagare och många välkända forskare, journalister, författare, regissörer, skådespelare, kompositörer, artister, konstnärer och idrottsproffs.

Som följd av en flerhundraårig äktenskapspolitik för att bevara och stärka den svenske kungens legitimitet genom härstamning från Gustav Vasa är Carl XVI Gustaf ättling till honom på 91 olika sätt. De svenskar som leder sitt ursprung till honom på flest håll, 105, är Estelle De Geer och hennes bröder, som är tremänningar till prinsessan Estelle. Allra störst antal släktlinjer, 198, har Greklands tidigare kronprins Pavlos och hans syskon, som är tremänningar till kronprinsessan Victoria.

Gustav Vasa var gift tre gånger, först med hertiginnan Catharina von Sachsen-Lauenburg, sedan Margareta Eriksdotter (Leijonhufvud) och slutligen den andra hustruns systerdotter, Catharina Gustafsdotter (Stenbock). Han hade elva barn, ett i första och övriga i andra giftet: Erik XIV, Johan III, Catharina, Cecilia, Magnus, Sten, Anna, Carl, Sofia, Elisabeth och Carl IX. De två sönerna Sten och den äldre Carl dog som barn, och Annas ättlingalinje har utslocknat.

De nu levande ättlingarna härstammar från de övriga åtta barnen och fördelar sig på två kategorier: huvudsakligen utländska inom och via europeiska furstehus respektive huvudsakligen svenska inom och via svensk adel. De utländska utgår från Catharina (Ostfriesland), Cecilia (Baden), Elisabeth (Mecklenburg) och Carl IX. Vår nuvarande kung Carl XVI Gustafs alla 91 härstamningar fördelar sig på dessa fyra.

De svenska ättlingarna leder sitt ursprung till de fyra återstående barnen och, i ett mindre antal, till Carl IX. De utgår från åtta furstliga frillobarn, som alla inlemmades i den svenska adeln: Erik XIV:s döttrar Virginia (Hand) och Constantia (Frankelin), Johan III:s dotter Sofia (De la Gardie), hertig Magnus döttrar Lucretia (Warnstedt) och Helena (Yxkull), Sofias son hertig Gustaf von Sachsen-Lauenburgs söner Magnus och Gustaf Rutencrantz samt Carl IX:s son Gustaf II Adolfs son greve Gustaf Gustafsson af Wasaborg. Bland alla frillobarn fanns fyra kungasöner, förutom den just nämnde också Johan III:s Julius Johansson Gyllenhielm, Carl IX:s friherre Carl Carlsson Gyllenhielm och Carl X Gustafs greve Gustaf Carlsson, vilka alla tre var ogifta och barnlösa.

Stockholms slott Tre kronor, varifrån Gustav Vasa styrde Sverige och där han dog 1560. Målning av Govret Camphuysen 1661.

Jag har under mer än 40 år utforskat Gustav Vasas talrika släkt. I första hand är kartläggningen inriktad på ättlingar i Sverige. Den bygger på de offentliga källor som på olika sätt omtalar invånare i landet de senaste fem århundradena, såsom kyrkböcker, bouppteckningar och den nutida folkbokföringen.

Den kvarts miljon släktmedlemmar som spårats fördelar sig på 20 generationer och alla är varandras släktingar. Jag har ställt samman alla dessa personer, varav närmare 75 procent fortfarande är i livet, till en nästan kilometerlång stamtavla, som ett schematiskt släktträd. Där har varje ättling en unik bokstavsbeteckning, som gör det möjligt att se hur var och en är släkt med alltifrån sina kusiner och tremänningar till den nuvarande kungafamiljen. Resultatet av släktforskningen redovisas i ett bokverk om närmare tretusen sidor, som beräknas vara klart i september 2018.

På hemsidan slekt.se finns mer information om kungasläkten, bland annat en stamtavla över släktens olika grenar och redogörelser för släktens utbredning, tronföljden inom släkten, forskning och källor, redovisningssystem samt kända släktmedlemmar, med närmare 400 svenska kändisar som är släkt med kungen. ▣

Disgenfaddrar sökes!

Är du en tekniskt intresserad släktforskare? Vill du lära dig mer?

Anmäl dig som funktionär hos Dis.

Läs mer på vår hemsida

www.dis.se/lediga-platser

Under oktober kommer en liten uppdatering av Disgen (2018.2) som innehåller rättningar av ett par förargliga fel.

Rötterbokhandeln

Nyhet!

Arkiveringshandbok för släktforskare!

Arkiveringshandbok för släktforskare lyfter fram det du bör göra för att ditt eget arkiv ska bli så bra som möjligt.

Boken är ett stöd för dig som skapar arkiv; för ditt eget material och det som finns i din släkt- eller släktforskarförening.

I lättläst form lyfts det regelverk som finns fram, och i vilka situationer reglerna gäller. Boken behandlar även nyttan av att planera arkivet i tid och att kasta så mycket som möjligt.

Svenska kvinnor - pionjärer och förebilder

I detta häfte har vi plockat ihop ett 30-tal kvinnor som på olika sätt gjort avtryck i historien. Kvinnorna presenteras med biografier, fotografier och en 3-generationers antavla.

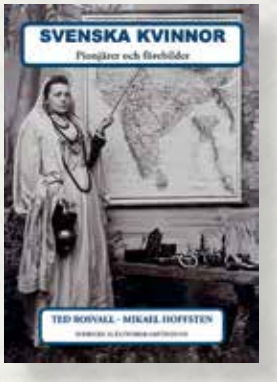

Sveriges dödbok 7

Du har väl inte missat Sveriges dödbok 7? Dödboken innehåller 11.3 miljoner poster uppgifter om avlidna i Sverige från 1860-2016.

Dödboken finns att köpa som DVD-skiva eller USB-minne och fungerar på PC och MAC datorer.

Just nu!

Erbjudande vid prenumeration av Släkthistoriskt Forum!

Självklart vill du också läsa Sveriges ledande tidning om släktforskning! Smarta tips, spännande nyheter och reportage som hjälper dig att komma dina anor in på livet.

Beställer du via nätet får du välja mellan Släktforskarens lilla faktabok 1, 2 eller 3 på köpet. Beställ på nätet: www.genealogi.se/shf-erbj

www.rotterbokhandeln.se

Rötterbokhandeln – för dig som släktforskar

Anna Linder
diskulogen@dis.se

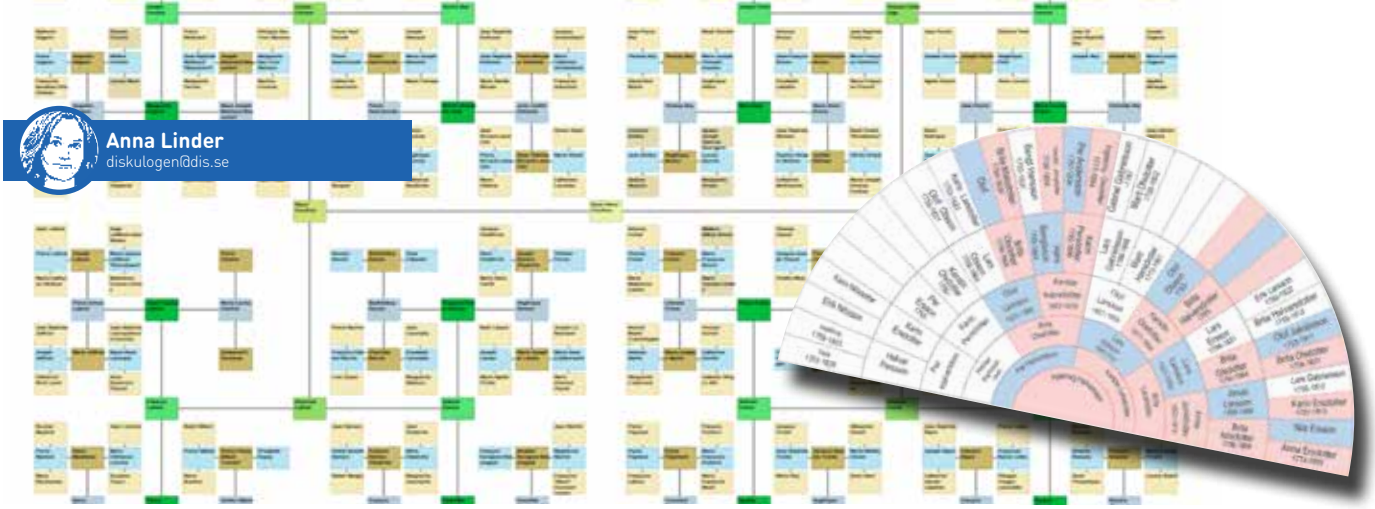

En fraktaltavla och en antavla som visar hur x-kromosomen ärvs.

Charting companion

Charting Companion (CC) är ett fristående program från Progeny Genealogy för utskrifter av släktträd. Om man använder något av de större amerikanska släktforskningsprogrammen som till exempel Family Tree Maker, Legacy Family Tree eller Roots Magic kan Charting Companion läsa information direkt från den databasen. Om man använder ett annat program kan man alltid skapa en Gedcom-fil för att kunna skriva ut med CC.

Charting Companion har många olika diagram och rapporter att välja mellan, bland annat DNA matrix, familjerapport, släktskapsrapport, anor och ättling som timglas, spaljé eller maskros. Antavla som kompakt, solfjäder, fluga och bok. Stamtavla som solfjäder och bok. Stamträd samt ättlingaträd med DNA matrix. Antavla kompakt, eller fraktaltavla, är en intressant variant som skapar en annorlunda antavla. Sju generationer får enkelt plats på en A4.

Det går snabbare att skriva ut från en Gedcom-fil, men det är smidigare att slippa det steget och skriva ut direkt från databasen man arbetar med. Då kan man uppdatera uppgifter och få med dem i utskriften direkt. Extra bra om man mixtrar med DNA-resultat.

För den som DNA-släktforskar finns det flera spännande funktioner att använda. Man kan skriva ut antavlor som visar hur x-kromosomen ärvs, man kan på ett överskådligt sätt se hur mycket man matchar andra släktingar med den så kallade McGuire-metoden och programmet kan automatisk försöka passa in dig i en släkt baserat på mängden delat DNA.

Börja använda CC

När programmet startar söker den igenom datorn och listar alla filer den kan läsa. Välj den fil som innehåller din aktuella släktforskning. Välj sedan vilken person som rapporten eller diagrammet ska utgå ifrån, till exempel ett anpar med flera DNA-testade ättlingar.

Om man har en stor databas, över 100 000 personer, bör man vara försiktig med att använda kikaren (sökfunktionen) och istället välja att söka personen i indexet. Det kan hända att en vanlig sökning tar väldigt lång tid eller resulterar i att CC hänger sig.

Förberedelser

För att kunna använda de avancerade DNA-funktionerna måste man först göra följande:

1. Skapa nya faktatypen ”DNA kit” i släktforskningsdatabasen.
2. Ladda hem DNA-matchningsresultat från testbolagets webbplats.
3. Ladda in länkar till DNA-matchningslistor (.csv) i Charting Companion.

Om ditt släktforskningsprogram inte kan lägga till en ny faktatyp på individnivå kan du tyvärr inte använda de avancerade DNA-funktionerna i Charting Companion.

För att lägga till information om DNA i FamilyTreeMaker högerklickar man på en person och väljer Add Fact > DNA Marker och skriver in kitnumret i fältet description, beskrivning. I Ancestry.com väljer man Profile > Add > DNA Markers och skriver in kitnumret i fältet description.

Ladda hem både matchningslistor och kromosomdata från testbolagen. Det ska gå bra med data från alla testbolag samt GEDmatch och GenomMate Pro.

Lägg till DNA-matchningslistor under Diagram och rapporter > Descendant chart (with DNA Matrix) och fliken DNA Matrix. Under rutan där matchningsfiler listas klickar man på Add och letar sig fram till önskad matchningsfil. Kom sedan ihåg att bocka för DNA matrix ovanför rutan med matchningsfiler för att kunna skapa en ättlingatavla med DNA matrix.

Det kan vara lite bökigt att få matchningslistorna att fungera i Charting Companion. Särskilt filer från FTDNA krånglar till det eftersom CC förväntar sig två namnkolumner, de två personerna som matchar varandra, medan FTDNA enbart har en namnkolumn. Man kan lägga till en

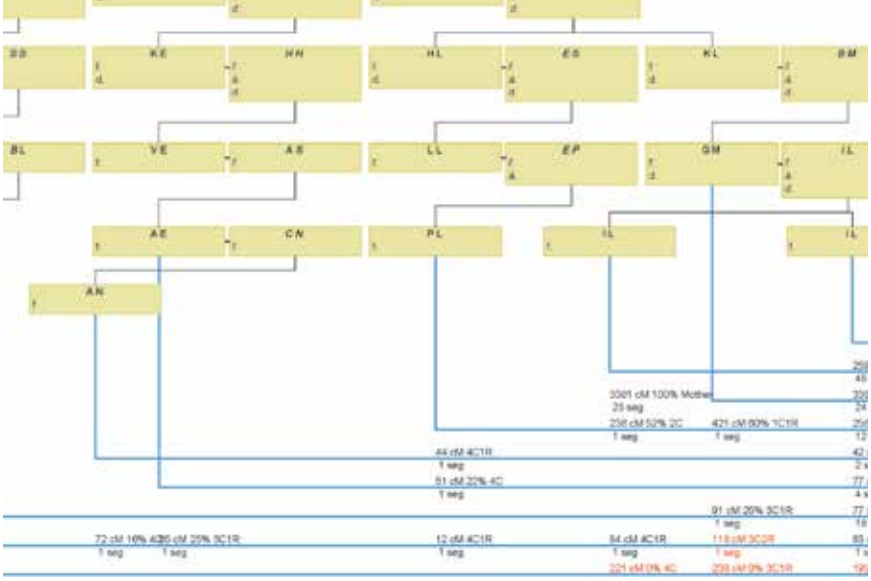

En ättlingatavla med McGuire-metoden samt dialogrutan för DNA Matrix.

kolumn i CC men det krävs ofta ganska mycket arbete för att få allt att fungera.

Ett alternativ är att skapa en egen matchningslista i csv-format. CC kräver minst tre kolumner i matchningslistan: kit 1, kit 2 och mängd centimorgans som delas. Så här kan en enkel lista se ut:

Kit1,Kit2,cM
AB,CD,750
AB,EF,890
CD,EF,1200

Att skriva matchningslistan för hand kan ta lite tid, men det innebär också att man kan skriva in uppgifter om matchningar som man inte har i någon datafil. Om man till exempel genom kontakt med olika släktforskare fått reda på hur mycket cM de delar med andra släktingar.

Hitta på ett unikt DNA-kitnummer för varje testad släkting, för in informationen i släktforskningsprogrammet, spara listan för framtida referens och skapa en matchningslista att använda i CC.

Utskrifter

När man har kommit så långt att man fått in DNA-informationen får man krångla lite till med utskriftsinställningarna. Oftast vill man skriva ut så stort som möjligt så att diagrammet fyller en hel sida. Man kan välja att diagrammet ska passa på sidan, men det är ändå lite arbete för att få en utskrift med önskat utseende.

Det resulterande diagrammet med McGuire-metoden är ändå värt all möda. Diagrammet ger en bra överblick över DNA-resultatet. Det är en ättlingatavla med information om delat cM, släktskap och om släktskap och delat cM stämmer överens. Om man delar för mycket eller för lite DNA blir siffrorna rödmarkerade. Det är ett diagram som passar bra att bifoga som källa till ens släktforskning.

Man kan välja att bara skriva ut de grenar som har personer som DNA-testat sig. Det går även att göra en justering för endogamin eller anförluster så att färre siffror blir rödmarkerade.

Om man länkat till kromosomdata kan man markera flera personer för att se vilka segment, på vilka kromosomer, som är gemensamma.

DNA-simulering

CC har en spännande funktion för att beräkna var en person passar in i ett släktträd. För att DNA-simuleringen ska fungera optimalt skapar man en ny databas med enbart det gemensamma anparet och de grenar som leder till DNA-testade ättlingar. Sedan lägger man till en lös person. Alla testade personer måste ha en DNA-fakta där DNA-kitnummer angetts.

Följ de förberedande stegen som angetts för DNA matrix tidigare. Under fliken DNA Sim väljer du restriktioner för ålder och antal generationer samt vilken person som ska placeras i släktträdet. Man väljer Perform Simulation och får vänta någon minut medan beräkningarna görs. Resultatet blir ett antal ättlingatavlor skapade med McGuire-metoden. Programmet utför många simuleringar men visar bara de som är sannolika.

Om du inte får något resultat kontrollera att alla ättlingar som DNA-testat sig även har den faktatypen, att du valt tillräckligt många generationer så att de DNA-testade personerna kommer med samt att du inte valt en ana för långt framåt eller bakåt bland generationerna.

Det är smidigt att programmet kan göra många beräkningar åt en. Men det finns ingen översikt över sannolikheten för de olika simuleringarna, som kan vara väldigt många. Hur ska man rangorda de olika alternativen? Det enklaste valet är att fortsätta bearbeta sitt resultat i ett annat verktyg. Skapa ett träd i DNAPainters WATO-verktyg (What are the odds) och lägg in dina simulerade alternativ för att enkelt se hur stor sannolikhet de har.

Charting Companion kostar 39.95 dollar, cirka 350 kronor. ▣

Svante Berg
svanteberg79@gmail.com

En mångsidig präst

Av en ren tillfällighet råkade jag träffa på Henrik Germund Blumenberg som visade sig vara en präst med många strängar på sin lyra. Jag har följt honom genom livet med hjälp av kyrkböcker, tidningsurklipp och annat material.

Henrik Germund Blumenberg föddes 1848 i Norberg, Västmanland, där hans far var kyrkoherde. Han följde i sin fars fotspår och började studera teologi i Uppsala 1869, där han prästvigdes 1872 av dåvarande ärkebiskopen Anton Niklas Sundberg. Utöver de teologiska studierna i Uppsala skaffade han sig ingående kunskaper om bland annat kommunal och social lagstiftning. Hans kunskaper i dessa ämnen medförde att han redan under tiden i Uppsala betraktades som en auktoritet.

Blumenberg flyttade 1873 från Uppsala till Kårsta socken i Vallentuna kommun, ett par mil norr om Stockholm. Där tjänstgjorde han som komminister mellan åren 1873 och 1881. Kårsta, liksom de övriga socknarna i Vallentuna kommun, hörde på den här tiden till Uppsala stift och tjänsten ansågs inte som alltför välbetald bland stiftets präster och söktes därför inte av så många.

För att komma till Kårsta by där kyrkan låg måste man vid den här tiden använda sig av häst och vagn. Det skulle dröja ända fram till mitten på 1880-talet innan Roslagsbanan invigdes och Kårsta fick en egen järnvägsstation. Kårsta församling hade vid den här tiden omkring 750 invånare och var annexförsamling till Frösunda församling. Socknen hade flera stora gårdar där många kårstabor arbetade som pigor eller drängar. Någon industri att tala om fanns inte vid den här tiden i Kårsta.

Korsta

På 1870-talet stavades fortfarande Kårsta på det gamla sättet, med ”o” i stället för ”å”. Efter två år ansåg Blumenberg tiden vara mogen att sprida kunskap om Kårsta och dess invånare. Han sände därför in sin uppsats om ”Korsta” till Upplands Fornminnesförenings tidskrift i Uppsala, som publicerade den. Han skrev om de fornminnen som fanns i socknen och om ”Gamla bruk och plägseder i Korsta”. Han avslutade sitt bidrag med en något säregen ordlista över ”Korstamål” där han tog upp omkring 100 ord och uttryck som han ansåg var vanliga i socknen. Idag används endast några få av dessa ord och uttryck.

Enligt Blumenberg förekom namnet Corsta år 1314 och Korsta 1403 i olika handlingar. Det fanns vidare fyra runstenar i socknen (ytterligare två har hittats senare). En var inmurad i kyrkans västra gavel strax under takfoten. Han nämner att det finns ett antal ättehögar och stensättningar i socknen. Utöver dessa fornfynd uppger han att ”en stenyxa blivit funnen under plöjning vid Hall. Hon eges af komministern i Korsta Herr H G Blumenberg.” Han hämtade säkert många uppgifter från muntliga källor och ur samtida böcker och skrifter.

Gamla bruk och plägseder

I avsnittet ”Gamla bruk och plägseder i Korsta” ger Blumenberg glimtar från kårstabornas liv och leverne. Han har säkert deltagit i åtskilliga sammankomster och festligheter och beskriver i detalj hur det kunde gå till:

Af dessa återstå nu mera knappt annat än bruket att vandra omkring och sjunga natten till Annandagjul, samt att besöka någon källa Trefaldighetsaftonen. Valborgsmessoeldar, majstänger och midsommarsvaka äro här så godt som okända. Ett drag af den forna gästfriheten qvarstår dock i de stora gästabud, med hvilka bönderna, fira dop, bröllop och begrafningar, samt julgästabud för grannar och slägtingar. Vid dessa samqväm äro borden dukade i hästskoform och matsedeln oföränderligen densamme: först köttbullar och lax med bruna bönor, dernäst fisk eller kabiljopudding, sedan pepparrotskött, derefter vattsoppa med sviskon, derpå stek, flere slags kakor och slutligen tårta, hvarjemte männen bjudas på punsch och den qvinliga delen af gästerna på körsbärsvin. För hvarje ny rätt bjudes en sup, och hembrygdt öl skummar i de kringgående silfverbägarne.

Backa gård var en av de större gårdarna i Kårsta socken.

Är presten närvarande, intager han högsätet vid bordets midt, och gent emot honom sitter klockaren, som efter måltidens slut sjunger en psalmvers. Oaktadt hvar och en på förhand vet sin plats, som bestämmes efter slägtskapen till värden, råder dock ett oändligt krus, när man skall sätta sig till bordet, och de tillförordnade värdarne måste dervid ofta nog anlita hela sin armstyrka för att få fram de motsträfviga.

Korsta-mål

I sista avsnittet om ”Korsta-mål” tar Blumenberg upp ord och uttryck med anknytning till kårstabornas sätt att uttrycka sig. Här följer några exempel hämtade ur hans ordlista med tillhörande förklaringar:

Färr	galt
Jell	eld
Ounna	missunna
Rånsint	nyckfull, ombytlig
Skissa	klandra, ogilla

Ett av de mera underliga inslagen i Blumenbergs ordlista handlar om ordet ”Frimurare” där han skriver följande:

Frimurare hafva äfven här elakt rykte och tros sysselsätta sig med att bortstjäla och insalta barn, uppgräfva liken efter döda ordensmedlemmar och föra dem till Stockholm för att uppäta dem. Med anledning af denna svåra lott efter döden erhåller den som gifver sig till frimuraren, så mycket penningar han vill och behöfver. Då orden anser, att tiden är ute för någon av dess medlemmar, dödar den honom genom att sticka en nål i ett på en tafla måladt hjerta. En orgelnist G. i Ö., vilken afled 1873, ansågs af folket ha varit frimurare och derigenom erhållit rikedom. Läkaren skulle vid sjukbesöket ha märkt att han var ohjelpligt hemfallen åt döden. Såsom ett bevis att ej allt stod rätt till, omtalade de, som burit hans kista från likvagnen till grafven, att den varit så tung, att de knappt förmått bära den. En annan person har äfven för samlaren uttalat sin farhåga, att de från Allmänna Barnhuset i Stocholm utelemnade barn, som af någon anledning återfordras dit utskeppas till ”Hundturken”för att af honom uppätas.

När det gäller ”orgelnisten” G i Ö i texten ovan så var det med stor sannolikhet organisten och klockaren Wilhelm Oscar Söderberg i Össebyby-Garns socken i Vallentuna kommun som Blumenberg haft i tankarna. Enligt kyrkböckerna var Söderberg född 1821 i Garns församling men flyttade troligen till Össeby församling i samband med att Garns och Össeby församlingar slogs samman 1837.

Vem var då ”Hundturken”? En förklaring finns i Wikipedia som uppger att ”Hundturken” troddes vara ett människoätande monster med hundhuvud som ansågs hålla till någonstans i Främre Asien. Förmodligen var det Sveriges komplicerade förhållande till Turkiet under 1700-talet som gav ryktena så stor spridning. Rasism och främlingsfientlighet eldade på föreställningarna att Karl XII:s skuld till Turkiet skulle betalas med kött från människobarn. Barnen dödades av frimurare som sedan levererade det nersaltade köttet i tunnor.

Allt det som Blumenberg berättar om frimurare är rena skrönor som tydligen fortfarande levde kvar i socknen och som han stött på under sin tid där. Varför han tar med avsnittet om frimurare verkar märkligt om man jämför med ord och uttryck i övrigt.

Mot nya uppdrag

Blumenberg lämnade Kårsta 1881 sedan han fått tjänsten som kyrkoherde i Östra Ryds församling, Stockholms län, dit han flyttade med hustru och två döttrar samma år. Utnämningen innebar att han nu blev Sveriges yngste kyrkoherde. De kommande 20 åren blev intensiva för honom. Han engagerade sig i olika frågor, skrev åtskilliga tidningsartiklar bland annat i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Ny Ecklesiastisk-tidning.

Blumenberg redigerade en tid Svensk lärartidning och skrev en rad handböcker i olika ämnen som han

PÅ P. A. NORSTEDT & SÖNERS förlag ha nyss utkommit:
Kalender för kommunalordförande på landet; förklarande framställning af allt som tillhör kommunalstämmas och nämnds handläggning, jemte **månadsminneslistor** för stämmans och nämndens ordförande. Af H. G. BLUMENBERG, ordförande i Kårsta sockens kommunalstämma och nämnd. Pris 1 kr. 50 öre för kartoneradt exemplar.
I minneslistorna återfinner kommunalordförande under årets olika månader klart och redigt angifvet allt hvad som derunder åligger honom; och är arbetet försedt med åtskilliga formulär och dessutom upplysningar om rätta tolkningen af särskilda bestämmelser, som visat sig ofta blifva missuppfattade.
Ny (den åttonde) upplaga af Kommunalförfattningarne med **fullständigt sa register.** Pris: karton 1 kr.

Annons i Blekingeposten, 1880, om en kalender för kommunalordförande på landet. Författare var Henrik Blumenberg.

gav ut på olika förlag. Han skrev bland annat ett häfte ”Om skolsparkassor” och hur dessa skulle skötas. Han gav ut ”Kommunalkalender för landet”, ”Handbok om gällande äktenskapslagar”, ”Hemmets ABC-bok” och ett antal andra skrifter. Redan under tiden han tjänstgjorde i Kårsta församling översatte han en bok från tyska till svenska med titeln ”Hur jag berättar den bibliska historien för de små”. Det är den enda kända skriften med religiöst motiv som han givit ut.

Blumenberg hade flera uppdrag vid sidan av sin kyrkoherdetjänst. Han var ”suppleant i landstingsmannaval i Danderyds Skeppslags tingsrätt”, revisor i Stockholms läns sparbank, ledamot av ”Prästerskapets änke-och pupillkassa” samt delägare i ett förlag i Linköping. Den här uppräkningen kan göras längre både vad gäller författarskap och olika uppdrag som han hade.

År 1897 utnämndes Blumenberg till kontraktsprost i Roslags kontrakt som omfattade ett antal församlingar i sydöstra delen av Uppland. Under åren fram till sekelskiftet sökte han flera prästtjänster. I andrakammarvalet till riksdagen 1902 ställde han upp för Södra Roslags domsagas valkrets. Tanken var att han skulle ägna en del av sin tid åt politiken. Valet resulterade i att han med 649 röster placerades på andra plats och någon fortsättning på hans tänkta karriär som politiker blev det därför inte.

Slutet

Den 27 november 1902 avled Henrik Germund Blumenberg på grund av hjärtförlamning, enligt en minnesartikel i Svenska Dagbladet. I samma artikel uppmärksammades han som en kunnig och duglig man. Som präst var han särskilt i yngre dagar mycket uppskattad och fick många förtroendeuppdrag av ärkestiftets prästerskap. Vid begravningen gick ett extratåg från Stockholm med ett stort antal begravningsgäster till den högtidliga begravningen i Östra Ryds kyrka.

Med den omfattande arbetsbördan kan man fråga sig hur Blumenberg kunde orka med att vara både kyrkoherde och själasörjare och dessutom samtidigt ha så många uppdrag. När man läser tillgängligt material om honom får man känslan av att uppdraget som kyrkoherde i Östra Ryd ofta kom i andra hand. Vid sin bortgång var han endast 54 år och efterlämnade hustru och tre barn. ▣

Mödrar och mörkertal

Anita Maria Karlsson
Format: A5, kartonnage
Antal sidor: 108
Förlag: Mariakamelus förlag
ISBN: 9789198415704

Anita Marias uppföljare till boken ”Obemärkta Mödrar och okända män” heter ”Mödrar och mörkertal”. I boken försöker författaren ta reda på vad som hände med de ogifta kvinnor som födde barn på förlossningshem och sedan lämnade ifrån sig barnen.

Det är ett intressant och viktigt ämne som tas upp i boken. Det måste ha varit fruktansvärt jobbigt att bli ivägskickad till ett förlossningshem långt hemifrån och mot sin vilja adoptera bort sitt nyfödda barn.

I 17 berättelser får vi följa kvinnor som fött barn utan att vara gifta. En del berättelser kommer från litteraturen, andra har nedtecknats av barn, barnbarn eller barnbarnsbarn. En kvinna har skrivit sin egen historia.

Man pratade sällan om dessa barn. Ingen i släkten visste så mycket och några generationer senare har man ingen aning om det bortlämnade barnet. Dagens generation tycker sällan att det är något som man måste hålla tyst om. Nu vill vi veta även deras historia.

Ämnet och budskapet i boken är intressant men det känns som att materialet hade mått bra av att bearbetas lite mer och struktureras upp. Det är stundtals lite rörigt och svårt att veta vad man läser.

Redovisad statistik visar att det inte var så många tonåringar som födde som okända mödrar som man kanske skulle kunna tro.

En ovanlig historia som tas upp i boken handlar om en yrkesverksam lärarinna som hade sju barn och en särbo i början av 1900-talet.

ANNA LINDER

Jim Bengtsson
j.bengtsson295@gmail.com

Långt sökande efter mormors mor

Det här är en historia som handlar om det kända problemet "okänd fader" och om det betydligt besvärligare fenomenet "okänd moder". Men också om det besvärligaste problemet med både "okänd fader och okänd moder".

Mormor Signora Valborg Stolt.

Min fru Britt och jag började släktforska 1990 och deltog under flera år i kurser på Studieförbundet Vuxenskolan i Trelleborg. Kursledare var Claes Lindahl från Västerlens ForskarFörening. Då vi började hade jag inte någon egentlig koll på mina anor. Min fars sida visste jag en del om, men min mors var i stort sett gömda i dimma. Detta hängde samman med att hela min mors familj emigrerade till USA 1911, då min mor var 11 år. Hela familjen med sju barn stannade sedan kvar i sitt nya hemland.

Att jag ändå växt upp i Sverige är egentligen ganska enkelt att svara på. Min far, Henry, emigrerade också till USA, 1909. Han och Betty, som min mor hette, träffades efter ett antal år då de råkade bo i samma lilla stad. Henry var med i US Army i Frankrike under första världskriget och när han kom tillbaka, 1920, gifte de sig. De bosatte sig i Crystal Lake, en liten stad några mil väster om Chicago.

Så småningom, efter många år i USA och efter att ha rest fram och tillbaka över Atlanten många gånger, flyttade de till Sverige igen 1930-31 (antagligen på grund av depressionen) och stannade här.

Ingen mormor i arkiven

När jag började leta efter min mormor i arkiven kom jag just ingenstans. Det enda jag visste var att hon föddes i Köpenhamn 1868 och att hon kom till Sverige i späd ålder. Min mor visste inte mycket mer (mormor hade aldrig pratat om detta) och jag undrar hur mycket mormor själv visste om sin bakgrund.

Hur kommer man vidare? Jag hade adressen där familjen bodde i Malmö, strax innan de reste ut. I husförhörslängden hittade jag ju en del uppgifter och kunde börja nysta bakåt. Morfar, som hette Ola Esbjörn, kom från en gammal båtsmanssläkt i Blekinge, så hans gren bjöd inte på några större problem. Mormor var 43 år när de emigrerade och det skulle visa sig att hon hade gått en lång och snårig väg från Köpenhamn, där hon föddes 1868.

När vi började forska fick mindre grupper av blivande släktforskare (som gick på kurser alltså) komma in på Landsarkivet i Lund utanför ordinarie öppettider. Vår grupp körde till Lund varannan söndag eftermiddag under nästan fem år. Detta var en fantastisk förmån och Rolf Johansson på Landsarkivet hjälpte oss tillrätta, bjöd på kaffe och såg till att vi hade det bra. Att få komma till Landsarkivet på det sättet var naturligtvis ovärderligt. Till slut gick vi som barn i huset och vi fick en flygande start i vårt forskande.

När jag letade i husförhörslängder och flyttningsbetyg hittade jag mormor på flera olika platser där hon hade bott. Så småningom också det första stället, dit hon kom då hon bara var knappt 3 år. Där gjorde jag det riktigt stora fyndet, nämligen ett flyttningsbetyg som helt enkelt bestod av hennes dopattest från Köpenhamn.

Mormors mor

Men dopattesten talade bara om min mormors namn, Signora Valborg Stolt, födelse- och dopdatum. Modern var bara nämnd med ett nummer. Fader okänd.

Efter en hel del möda hittade jag på Stadsarkivet i Malmö "Matrikel över fosterbarn utom staden". Och minsann – där fanns mormor. Och det bästa av allt var att där stod "moder, Anna Johansdotter"!

Det visade sig att mormor hade blivit utackorderad genast hon kom till Sverige och att den första familjen var hos en soldat Elg i Stora Svedala. Därefter hade hon fått flytta runt till flera olika familjer, innan hon blev så gammal att hon kunde skaffa sig ett arbete.

Nu började förstås ett långt letande efter mor Anna, men hon var som bortblåst från alla handlingar man kunde tänka sig. Hade hon kanske helt enkelt bara lämnat sin dotter i Malmö för att utackorderas och sedan återvänt till Köpenhamn? Det vet jag fortfarande inte, men det verkar troligt.

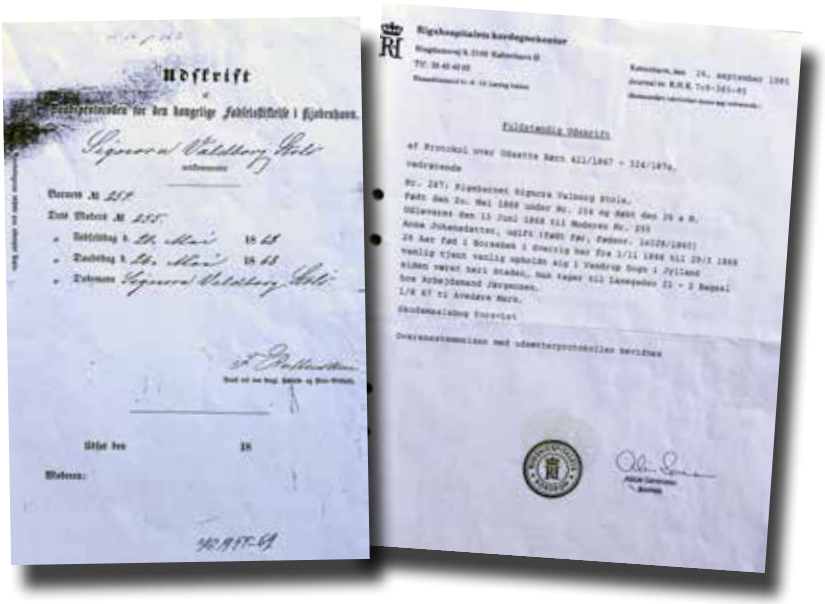

Signora Valborg Stolts dopattest samt protokollet från Köpenhamn över "udsatte børn".

Efter detta gick det en lång tid, med forskning på andra delar av familjen och jag hade nästan gett upp hoppet om mormors gren. Jag fick tipset om att prata med Whilly Roos, en klok och erfaren forskare från Påarp utanför Helsingborg. Hans fru kom från Danmark och Whilly hade tidigare startat "Släktforskarsamarbete över gränserna", S Ö G. Under lång tid hade han skaffat sig mycket goda kontakter med danska arkiv och släktforskare. Han har också hjälp många tillrätta med dansk forskning. Jag träffade Whilly på en släktforskarträff i Lund och berättade för honom om min mormor. Han tyckte att det var ett intressant problem, men att det verkade lite knepigt.

Han fick alla fakta jag hade, inklusive dopattesten, och skrev sedan ett brev till Rigshospitalet i Köpenhamn. "Det är inte alls säkert att vi får svar, men vi får hoppas", sa Whilly.

Hoppades gjorde jag förstås, men den ena månaden efter den andra gick och efter lång tid började jag så smått inse att jag nog aldrig skulle hitta min mormors mor. Men en dag i september 1995 dök ett tjockt C4-kuvert upp i brevlådan. Från Rigshospitalet i Köpenhamn! Och tänka sig – där var hon efter denna långa tid – mormors mor. Där stod det nämligen i svart på vitt: "Pigebarnet Signora Valborg Stols, født den 20 Mai 1868 under Nr. 254 og döbt den 26 s M. Udleveret den 13 juni 1868 til Moderen Nr. 255 Anna Johansdotter, ugift, 26 Aar, föd i Borsebek i Sverrig. Intet anfört om faderen". (Kommer att förbli okänd).

Fler släktgrenar

Okänd moder hade långt om länge fått ett namn och en födelseort. Inte nog med det. Det visade sig att Anna dessutom hade fött en son, Olaf Johan Andersen, den 21 februari 1865. Så mormor hade en bror, men vart han tog vägen vet jag inte.

Efter denna besvärliga start blev fortsättningen ganska enkel. Jag hittade Annas familj i Barsebäck och kunde sedan följa den några generationer tillbaka i tiden. Anna var född den 23 juni 1841. Hennes far var soldaten Johannes Andersson Stolt, född i Småland 1817. Modern hette Gertrud Jonasdotter, född 1813, dotter till Jonas Freij som var husar, född i Småland 1786.

Sensmoralen i den här historien skulle kunna vara den att en släktforskare aldrig ska ge upp, ha stort tålamod och, det bästa av allt, ha en hel del tur! Och, inte att förglömma, många släktforskarvänner. ▣

Svenska släktkalendern

Redaktör: Magnus Bäckmark
Format: 139 x 216 mm, inbunden
Antal sidor: 482
ISBN: 9789163984617

Svenska släktkalendern 2018 innehåller information om 32 släkter. Innehållet i årets utgåva behandlar främst politiska släkter, som Kerstin Hesselgren, Gunnar Myrdal samt Bertil Ohlin och hans dotter Anne Wibble (född Ohlin) och släkter med kopplingar till Bure, som Bure från Bureå och Bure från Säbrå och Stormor i Daloms möderneslägt. Buresläktens redovisning inkluderar även manslinjer som inte bar namnet Bure, fram till antaganden av fasta släktnamn.

Det känns som att Svenska släktkalendern (SSK), trots sin lite torra utformning, följer med i sin tid då man i detta nummer redovisar haplogrupper för den omtalade Bureätten samt en släkt enbart på mödernelinjen. Det är ättlingar till Stormor i Dalom, Margareta Hansdotter (1594–1657) i Leksand, som på rak kvinnolinje redovisas i boken. Det är första gången som ett genealogiskt referensverk innehåller en sådan typ av artikel.

Varje släktkapitel börjar med en sammanfattande släkthistoria samt en lättöverskådlig grafisk sammanställning av de första generationerna med generationsnummer och klamrar runt barnen. Vid stora släkter kan det bli lite svårt att hitta rätt sidor för att kunna hoppa vidare bland önskade släktgrenar, trots att alla personer är numrerade med bokstäver eller siffror.

Det är spännande att även DNA-resultat, främst YDNA, redovisas för flera av släkterna som presenteras i denna utgåva. Jag hoppas att det är ett återkommande inslag. Som i tidigare utgåvor uppges ofta yrke vilket alltid är intressant information.

ANNA LINDER

Så hittar du vad morf

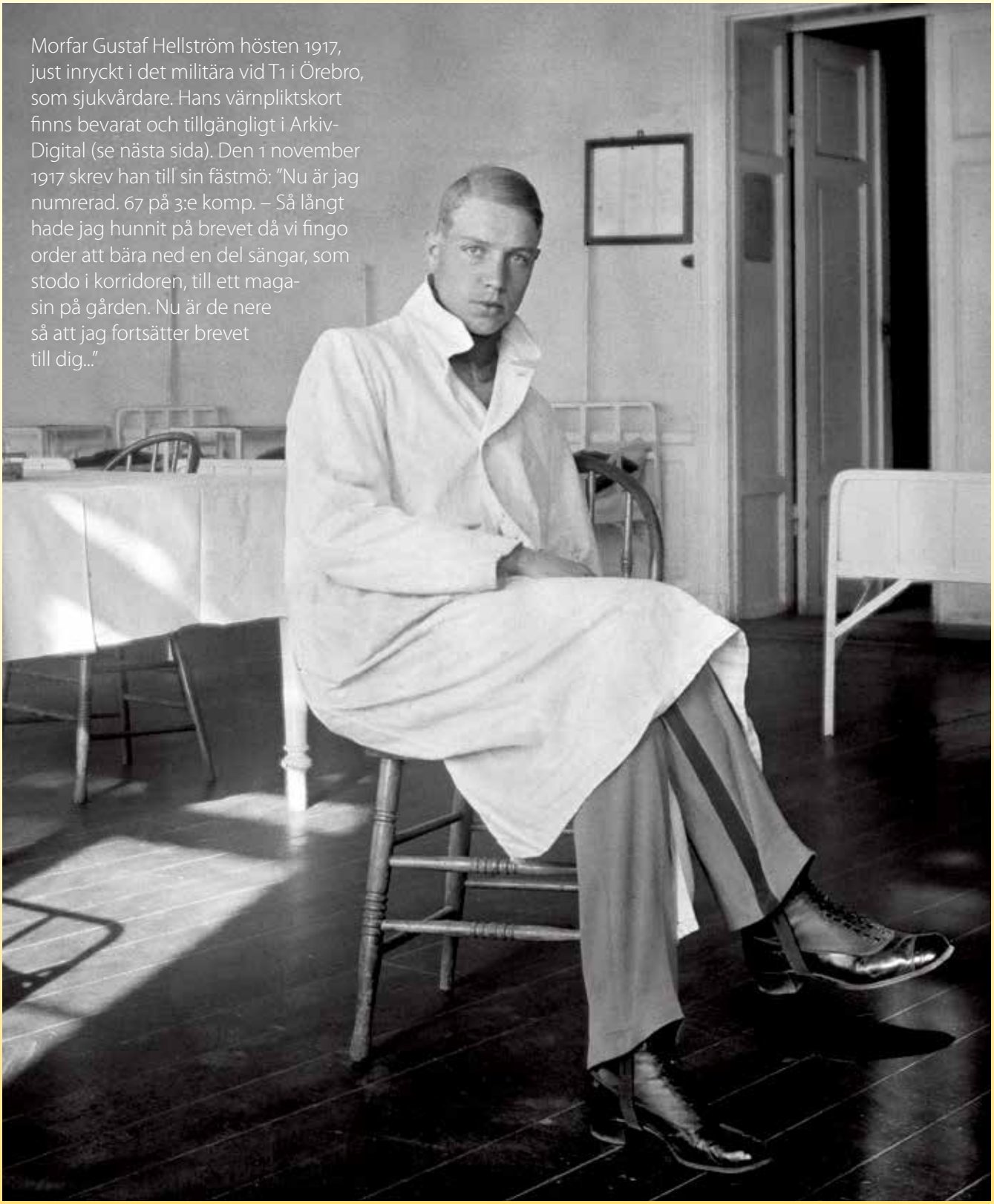

Morfar Gustaf Hellström hösten 1917, just inryckt i det militära vid T1 i Örebro, som sjukvårdare. Hans värnpliktskort finns bevarat och tillgängligt i ArkivDigital (se nästa sida). Den 1 november 1917 skrev han till sin fästmö: "Nu är jag numrerad. 67 på 3:e komp. – Så långt hade jag hunnit på brevet då vi fingo order att bära ned en del sängar, som stodo i korridoren, till ett magasin på gården. Nu är de nere så att jag fortsätter brevet till dig..."

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ar gjorde i det militära

ArkivDigital har under flera år digitaliserat värnpliktskort, även kallade stamkort, för svenska män som mönstrade mellan 1902 och 1941. Nyligen blev också ett personregister till korten färdigt.

I det nya registret återfinns män födda ungefär mellan åren 1881 och 1921. Värnpliktskorten innehåller uppgift om namn, födelsetid och -ort, vidare framgår också ofta värnpliktsnummer, tilldelat truppslag, tjänstgöring (såväl grund- som repetitionsutbildning liksom beredskapstjänstgöring under andra världskriget), uttagning till olika befattningar, befordran, konstituering till olika grader, anstånd med inkallelse, eventuell frikallelse och ansvarig inskrivningsmyndighet. Ofta, men inte alltid, finns även uppgift om bostadsadress, eventuella bestraffningar och civilt yrke.

Tidigare var det svårt att hitta bland värnpliktskorten. Materialet är omfattande, knappt två miljoner kort, och utspritt på en stor mängd arkivbildare, som i sin tur har använt sig av många olika principer för att sortera korten. Men med ArkivDigitals nya register går det snabbt. Skriv namn och födelsetid, välj önskad post i träfflistan och klicka på länken som öppnar bilden av värnpliktskortet. Enklare kan det inte bli!

Gustav Hellström (bilden på föregående sida) ryckte in 1917 – mitt under första världskriget – vid T1 i Örebro. Det och mycket mer finns att läsa på hans kort, som ses här nedan.

Registret till värnpliktskorten ingår i ArkivDigitals Allt-i-ett-abonnemang.

ArkivDigital jobbar vidare med värnpliktskorten. Under 2019 utökas registret med ett tiotal år (män födda ca 1922–30).

Håkan Skogsjö

▼ Så här ser Gustaf Hellströms värnpliktskort ut. Informationen är som synes omfattande, men de många militära förkortningarna gör att det ibland krävs viss envishet för att tolka allt som står.

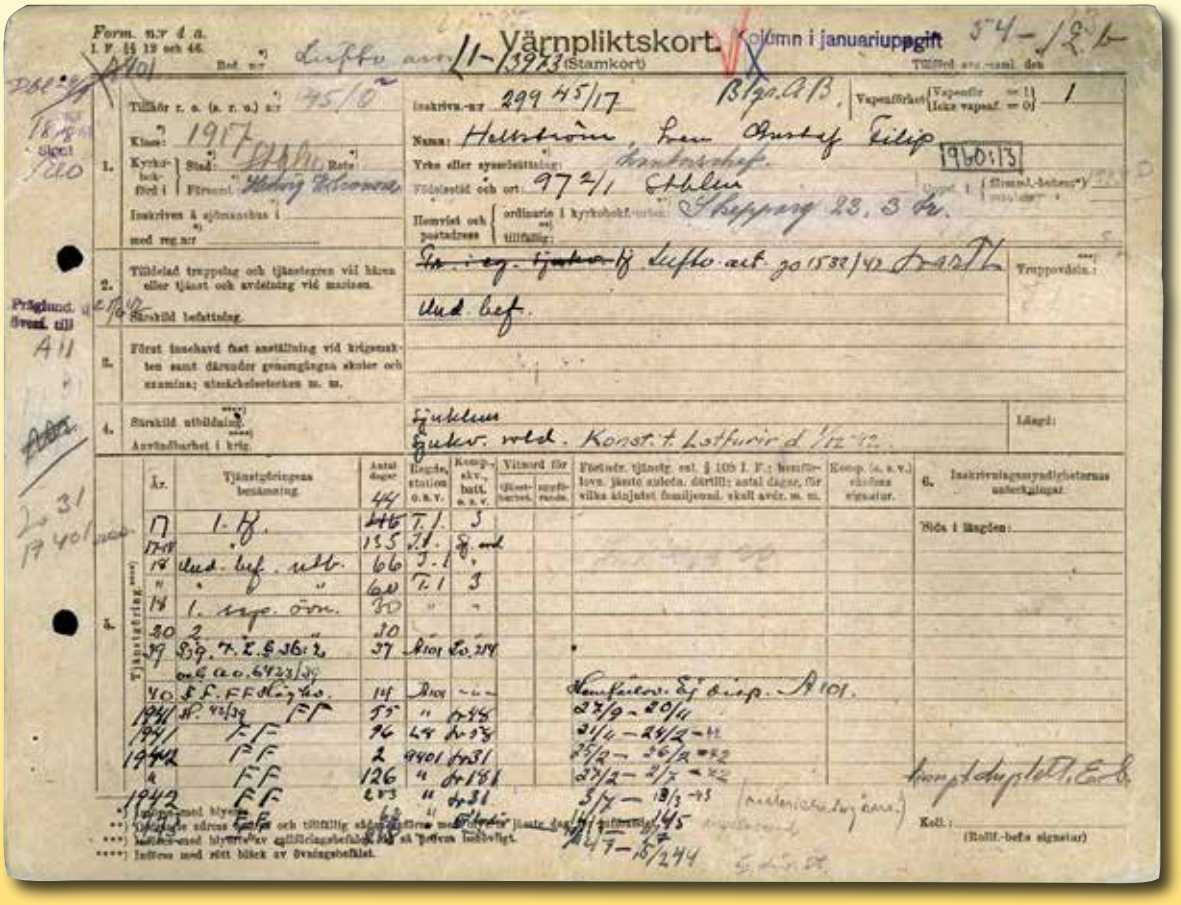

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

Disgen och hanteringen av faddrar

Har du kvar gamla Disgen 8 på grund av hanteringen av faddrarna? Det finns troligen de som jobbar kvar i Disgen 8 för att de, som jag, inte vill använda det nya faddersystemet. Disgen 2018 har många bra funktioner som saknas i Disgen 8, så det bästa är ändå att flytta över sitt arbete till den nya versionen.

Själv tyckte jag väldigt illa om att få nya personer som bara var faddrar i min databas, även om jag visste hur man binder varje fadder till respektive fadderbarn. Ett smidigare system för att kunna behålla mina 6 000 faddrar var att överföra dem till dopnotisens anteckningsruta. Det går även bra att använda fotnotis-rutan istället. Gör en utskrift för att se vilket alternativ du föredrar.

Om du har många faddrar i Disgen 8 och tvekar inför arbetet med att bearbeta varje importerad fadder eller att stryka alla i Disgen 2016/2018 med flaggan ”Importerad fadder med risk för dubblett” finns det en medelväg att gå. I Disgen 8 kan du söka personer (fadderbarn) med faddrar. Välj kikaren för att söka personer, använd sista fliken Faddrar och sätt en asterisk i till exempel efternamnsfältet. Då får du en söklista med alla personer som har faddrar.

Börja med listans första person. Öppna personens notiser. Markera panelen Faddrar och klipp ut. Öppna döpt-notisen, gå till anteckning och klistra in. Klart! Barnets alla faddrar med eventuellt yrke, ort och relation kommer med på en gång. Ta nästa på listan. Pröva det här systemet först på cirka tio fadderbarn och se hur lång tid det tog. Det är i alla fall överkomligt. Om ni vill ha kvar några enstaka faddrar på det av Dis rekommenderade sättet låter ni bli att överföra dem till anteckningsrutan. De kommer då att bli ”Importerad fadder med risk för dubblett” efter nästa konvertering till Disgen 2018.

Birgit Eriksson

Avlidna Dis-medlemmar

32	Ernst T G Andersson, Västerås
755	Rolf Brodin, Arvika
785	Carl-Erik Ripa, Lerum
4998	Rune Johansson, Habo
5065	Carl Gustaf Ask, Lund
5826	Bertil Johansson, Ryssby
8442	Nils B Wickberg, Lidköping
11671	Bertil Olsson, Lövestad
14022	Bernt Andersson, Skärholmen
15156	Sigurd Söderquist, Söderhamn
17681	Sören Träff, Oskarshamn
19767	Bengt Johansson, Nödinge
19884	Rutger Möller, Finja
23020	Sten Palgård, Linköping
31016	Lena Pettersson, Linköping
33531	Göran Ring, Kil
37337	Kjell Drotz, Göteborg
37484	Olle Lindh, Västerås
41206	Inger Asplund, Vendelsö
44381	Lennart Abrahamsson, Köping
48965	Ann-Christin Bergenhamn, Värmdö

Första sålda Disgen

Det första exemplaret av Disgen levererades till Ernst T. G. Andersson i Västerås den 7 mars 1982. Priset per programmodul var 100 kr. Tyvärr avled min pappa Ernst i våras efter en tids sjukdom.

Pappa började släktforska redan i slutet på 1960-talet eller början på 1970-talet. Det blev många semestrar i norra Sverige och Finland då familjen fick följa med till alla möjliga arkiv och ställen där pappa skulle studera kyrkböcker, rullar med mikrofilm samt mikrofiche.

Eftersom han kom från en mindre ort, Håknäs, mellan Umeå och Nordmaling i Västerbotten berörde nog hans släktforskning inte Västerås eller Västmanland, men innan han skaffade sig egna läsapparater både för mikrofilm och mikrofiche, tillbringade han mycket tid i Västerås släktforskarklubbs lokaler. Där, och senare hemma, gick det åt mycket tid för att läsa igenom den mikrofilm samt mikrofiche som han lånat via biblioteket i Västerås.

Pappa var tidigt ute med hemdator. Den första var en ABC80, sedan följde Ericsson Step One innan han avslutade med vanlig PC med Windows. Tack vare inköpet av ABC80:n gick han med i Dis väldigt tidigt.

Hans Andersson

Webbshoppen

shop.dis.se

Äldre ekonomiska kartor för Disgen

Från de ekonomiska grundkartorna i Lantmäteriets historiska avdelning har vi bearbetat och georefererat kartorna så att de är anpassade för import och visning i Disgen 8.2 och senare versioner.

AB Stockholms län
C Uppsala län
D Södermanlands län
E Östergötlands län
F Jönköpings län
G Kronobergs län
H Kalmar län
I Gotlands län
K Blekinge län
L Kristianstad län
M Malmöhus län
N Hallands län
O Göteborgs och Bohus län
P Älvsborgs län
R Skaraborgs län
S Värmlands län
T Örebro län
U Västmanlands län
W Kopparbergs län
X Gävleborgs län
Y Västernorrlands län
Z Jämtlands län
AC Västerbottens län
BD Norrbottens län

Se i webbshoppen vilka län som är klara.

- **Historiska kartor**
  Dis säljer högupplösta historiska digitala kartor som speglar olika delar av Sverige under 1800- och 1900-talet. Vi har dessutom koordinatsatta kartor speciellt anpassade för användning i Disgen.
- **Databaser**
  Sveriges dödbok, Sveriges befolkningsskivor, Rotemannen, med mera.
- **Böcker**
  Kursbok för Disgen och släktforskarförbundets handböcker.

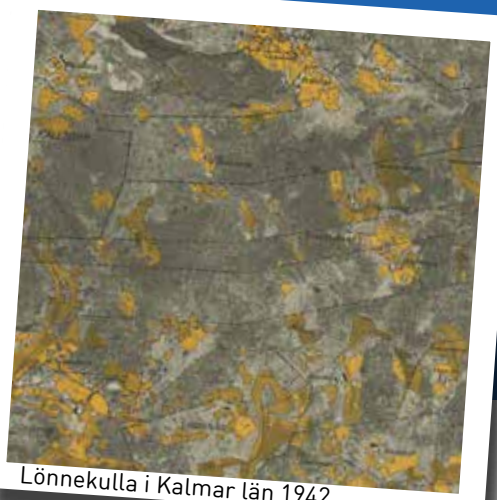

Lönnekulla i Kalmar län 1942.

Beställ direkt i webbshoppen, shop.dis.se, och betala med kort eller banköverföring.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Disgen/pc Sverige Fadderlista i postnummerordning

Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	0708-270131dag		hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127		cg@milstolpen.org
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Carl Strandberg	Malmö	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Bengt Kjöllerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	046-248470	0733-360102	magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Benny Olson	Kristianstad	044-331103		olsonbenny@hotmail.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@elmedia.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		1338-sek@telia.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	033-254075	0705-254075	hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping		0703-660003	peter.tilly@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292		elisabeth@imolin.se
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	0727352434	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou99@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583		hampus3249@gmail.com
Tony Rödin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524	070-2750339	bernth.lindfors@telia.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	070-6534127	orjan@bakskuru.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	0911-240498	070-6619907	curth.svedberg@telia.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen/pc Finland

Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv	henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Alf Christophersen	Songe	+47-37164209	alf.christophersen@medisin.uio.no

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleva@gotanet.com

Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@bredband.net
Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	0708-583988	unahans@telia.com
Sven Olby	Västerås	021-20494		sven.olby@telia.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524	070-2750339	bernth.lindfors@telia.com
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij	Värnamo		0702-780885	donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Borås	033-150036		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620		jerker.thorell@telia.com
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@comhem.se
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906	sm0ald@comhem.se

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping 013-104 204 dis_arkiv@dis.se

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Mats O Jansson

Månadsvägen 22 lgh 1201,
177 42 Järfälla, 08-58084137,
maja@cntw.com

Josefine Nilson

Brunstorpsvägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 036-145450,
josefine@mingenealogi.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsvägen 6, 289 42 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 46 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@kleve.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg
031-159538
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
(0510-27093kv),
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Sammankallande: **Peter Johansson,**
valberedning2018@dis.se

NORD
c/o Andersson,
Hamnplan 12A,
941 61 Piteå
070-2525368
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Christian Andersson

MITT
c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

BERGSLAGEN
c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås, 070-210 19 15
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida:
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran
Nilsson

ÖST
Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

Styrelsemöte i Medlefors.

Dis-Nord

Dis-Nord är den lilla regionföreningen då det gäller antalet medlemmar (cirka 440 stycken), men då det gäller regionens yta är vi den största. Både Norrbotten och Västerbotten ingår, vilka utgör ungefär en tredjedel av Sveriges totala areal. Här i norr bor cirka 470 000 invånare som utgör cirka 5 % av hela Sveriges befolkning, så det är inte tätbefolkat.

Dis-Nord har inte någon egen föreningslokal, så vi förlitar oss bland annat på de släktforskningsföreningar som finns runt om i regionen. I deras lokaler kan vi samla våra medlemmar och bedriva utbildningar och anordna träffar.

Vi håller våra styrelsemöten på olika platser i regionen men håller även kontakten med hjälp av gratisprogrammet Google Hangout. Vi planerar två fysiska möten varje år då vi träffas i styrelsen, ett på våren och ett på hösten. Tyvärr har vi svårt att anordna medlemsmöten med så långa avstånd som här är. Det är mest vid årsmötet som våra medlemmar träffas. Senaste årsmötet hölls i Boden och vårt nästa höstmöte planeras till Skellefteå.

I höst genomför vi en turné från Umeå i söder till Kalix i norr med ArkivDigital, som informerar om sin verksamhet.

Nyligen startade vi Disgen-café i Piteå. Det är träffar där vi informerar om vår verksamhet, programmet Disgen och släktforskning i allmänhet. Naturligtvis fikar vi också, en nog så viktig sak vid träffar då man kan diskutera släktforskning mera informellt över en kopp kaffe eller te. Nästa café hålls i Älvsbyn och vi planerar för fler caféer på andra orter till våren. I Skellefteå sker regelbundna träffar varje månad där det informeras om diverse intressant inom släktforskning.

Christina Claeson från Dis har hjälpt oss med att utbilda våra utbildningsansvariga i regionen. Vi har flera utbildningsansvariga fördelade på Västerbotten och Norrbotten. Det var mycket uppskattat och vi ser fram mot flera sådana utbildningar med stöd från Dis.

De fyra faddrarna i regionen hjälper våra medlemmar med frågor som dyker upp. Dessutom har vi flera som kan utbilda i Disgens kartfunktion. Kurser i kartfunktionen är något som vi planerar att erbjuda våra medlemmar nästa år.

Vi genomförde en enkät våren 2018 där våra medlemmar fick svara på frågor om vilka utbildningar de skulle vilja att vi anordnar. Där låg kartutbildning i Disgen i topp med allmän utbildning i Disgen på andra plats. Huvuddelen av våra medlemmar använder Disgen i olika versioner från version 8 till Disgen 2018.

Vi ser en positiv utveckling av Dis-Nords verksamhet om vi arbetar tillsammans.

Christian Andersson

FILBYTER
c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32
582 28 Linköping,
070-282 4255,
ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Torbjörn Wahlström

SMÅLAND
c/o Nilson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilson

VÄST
c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186, ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SYD
Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Staffan E:son Knös

VårForsk i Köping 2018.

Dis-Öst

Dis-Öst bildades hösten 1988 på initiativ av Göran Tegnér. Föreningen stiftades 21 september 1988 i Mariahissen i Stockholm. 51 personer var närvarande då och 102 anmälda som medlemmar. Idag har föreningen vuxit till cirka 2 800 medlemmar, som bor främst i Stockholms och Uppsala län.

Sedan februari 2008 har föreningen sina lokaler på Anderstorpsvägen 16 i Solna. Men, under årens lopp har vi hållit till på flera platser i Stockholm med omnejd. Förutom i Mariahissen, på Birger Jarlsgatan, på Warfvinges väg och i Marabouhuset i Sundbyberg. Mellan flyttarna har föreningen delvis fört en ambulerande tillvaro.

Vår medlemstidning DIS-Play utkom med sitt första nummer i januari 1991 med Carl-Olof Sahlin som redaktör. Från början kallades det medlemsblad och var ett dubbelsidigt A4-ark i svart/vitt. Idag har tidningen 16 sidor, trycks i färg och utkommer fyra gånger per år.

Kurser har hela tiden varit en viktig del av Dis-Östs verksamhet. Ett antal olika kurser anordnas vår och höst med inriktning på användning av datorn i släktforskningen. Vi har bland annat grundkurser i olika släktforskningsprogram, till exempel Disgen, Gramps, MinSläkt och Webtrees. För den som vill förkovra sig ytterligare finns påbyggnads- och fortsättningskurser. Grund- och påbyggnadskurser avser ”inmatning” (till exempel händelser, platser, kartor, källor och media) och fortsättningskurser ”utmatning” (till exempel antavlor och stamtavlor). Sedan några år tillbaka står även kurser i Windows på vårt kursprogram, liksom ArkivDigital och Digitala forskarsalen (tidigare SVAR). Nytt för hösten 2018 är kursen ”Presentation med hjälp av webbteknik”.

Sedan föreningen bildades har vi haft medlemsmöten på onsdagskvällar. I början var träffarna till för att diskutera olika problem i släktforskningen, program och annat. Efter ett tag utvecklades detta till träffar med teman och så småningom till medlemsmöten med föredrag inom områden.

Vi anordnar dessutom studiebesök flera gånger per år på arkiv, museer och företag. Studiebesöken lockar alltid många deltagare. Under 2018 har vi varit på så olika ställen som Riddarhuset, Katarina Brandmuseum, Fenixpalatset och Hallwylska palatset. Några gånger har vi också arrangerat stadsvandringar.

Under våra olika Forsk arbetar var och en med sin släktforskning, men man kan få hjälp av andra forskare för att till exempel tolka text och lösa kniviga släktforskarproblem. En torsdagskväll i månaden under säsong öppnar vi dörrarna för KvällsForsk. HelgForsk ordnar vi vinter, vår och höst. Vi åker iväg till en hyrd lokal och forskar där digitalt via eget nätverk från fredag eftermiddag till söndag eftermiddag.

Dis-Öst har i fler än 10 år bedrivit Forska tillsammans-projekt, vars resultat presenterats på Släktforskardagarna. Vi har forskat på så olika områden som gästgiverier, banvakter utefter Inlandsbanan samt lärare i egen hemkommun.

Läs mer om alla våra aktiviteter under Kalendarium på vår webbplats www.dis-ost.se.

Ingrid Mild

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

20077503

POSTTIDNING B

Nu kan du ladda ner och köpa Disgen 2018!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2018.

Installera.
Starta programmet.
Köp Disgen 2018 via länken i hjälpmenyn.
Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.

Se till att du har en aktuell säkerhetskopia.